

UNIVERSITEIT TWENTE.

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2009

High tech, human touch. Dat is de Universiteit Twente. De plek waar talent zich het best ontplooit. Studenten en medewerkers staan centraal. 3.300 wetenschappers en professionals zorgen samen voor baanbrekend onderzoek, relevante innovatie en inspirerend onderwijs voor bijna 10.000 studenten.

COLOFON

TELEFOON
+31 (0) 53 48 92 212

E-MAIL
info@utwente.nl

POSTADRES
Postbus 217
7500 AE Enschede

WEBSITE
www.utwente.nl

DOCUMENTNAAM
Financieel Jaarverslag 2009.doc

COPYRIGHT
© Universiteit Twente, Nederland.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Universiteit Twente.

INHOUDSOPGAVE FINANCIËEL JAARVERSLAG 2009

Financieel jaarverslag 2009	5
1 Het jaar 2009	7
1.1 Financiële gang van zaken	7
1.2 Bestemmingen van het resultaat	10
1.3 Ontwikkeling baten en lasten	11
1.4 Kasstroom en investeringen	14
1.5 Eigen vermogen / reserves	15
1.6 Ontwikkeling kengetallen	15
1.7 Huisvesting en Vastgoed	15
1.8 Vastgoed en Financiering	16
1.9 Liquiditeitspositie	16
1.10 Vermogenspositie	16
1.11 Deelnemingen	17
1.12 Liquiditeit en beleggingen	17
1.13 Implementatie risicomanagement en in control statement	17
1.14 Financiering private activiteiten met publieke middelen	18
1.15 Vooruitzichten	18
1.16 Begroting 2010	20
1.17 Vijf jaren Universiteit Twente 2005-2009	21
2 Jaarrekening 2009	23
2.1 Geconsolideerde Balans per 31 december 2009	23
2.2 Geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2009	24
2.3 Geconsolideerd Kasstroomoverzicht 2009	25
2.4 Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2009	25
2.5 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	26
2.6 Toelichting op de geconsolideerde Balans per 31 december 2009	30
2.7 Overlopende passiva, doelsubsidies en OC&W	37
2.8 Financiële instrumenten	37
2.9 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	38
2.10 Toelichting op de geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2009	40
2.11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2009	43
2.12 Enkelvoudige Balans en Staat van baten en lasten over 2009	44
2.13 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2009	46
2.14 Toelichting op de enkelvoudige Staat van baten en lasten over 2009	53
2.15 Overzicht verbonden partijen	56
2.16 Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders 2009	58
2.17 Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens	59
3 Overige gegevens	61
3.1 Accountantsverklaring	61
3.2 Bepaling omtrent de resultaatbestemming	63
3.3 Gebeurtenissen na balansdatum	63
Bijlage	65
1 Specificatie naar hoofdkostenplaatsen	67

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2009

Algemeen

Het financieel jaarverslag 2009 is opgesteld in overeenstemming met de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 12 december 2007, inhoudende nadere voorschriften voor de inrichting van de jaarverslaggeving van door de minister van OC&W bekostigde onderwijsinstellingen.

Het boekjaar 2009 is afgesloten met een tekort van € 4,3 miljoen, begroot was een tekort van € 4,2¹ miljoen. Hierbij moet worden aangetekend dat het resultaat is beïnvloed door een tweetal incidentele posten te weten een eenmalige bate van € 6,0 miljoen BAMA-compensatie van het Ministerie van OC&W en een afwaardering van het onderhanden werk met € 4,0 miljoen. Van het laatstgenoemde bedrag heeft € 2,7 miljoen betrekking op een bate die in de jaarrekening 2007 op basis van de toenmalige inzichten is verwerkt. Exclusief deze incidentele posten bedroeg het tekort over 2009 € 6,3 miljoen.

Het uitgezette financiële beleid stelt de instelling in staat om beter te sturen op het behalen van de strategische doelstellingen zoals verwoord in RoUTe'14 en om daarbij de nodige (middel)langetermijn-afspraken te maken en deze te monitoren. Ook de instelling wordt geconfronteerd met economisch minder gunstige tijden en dit heeft zijn weerslag op de financiële ruimte om de strategie zoals uitgezet in RoUTe '14 uit te voeren. Toch zal gewerkt moeten worden aan het versterken van de positie van de UT. Dit betekent investeren in kwaliteit en positionering van onderwijs en onderzoek en investeren in de zichtbaarheid als topinstituut.

Doelstelling

Het financiële beleid is erop gericht dat er op facultair en universitair niveau voldoende financieel inzicht bestaat als sturings- en beheersinstrument waarmee een doelmatige en doelgerichte inzet van de financiële middelen wordt gewaarborgd. De primaire taken onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie hebben daarin prioriteit om de ambities van de Universiteit Twente te realiseren, met inachtneming van bedrijfseconomische principes zoals een gezonde ontwikkeling van uitgaven en inkomsten, een verantwoorde liquiditeitspositie en een adequaat weerstandsvermogen.

FINANCIËLE KENGETALLEN	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008	REALISATIE 2007
Liquiditeit (current ratio) Definitie: vlottende activa / kortlopende schulden	0,71	0,78	1,02
Solvabiliteit 1. Definitie: eigen vermogen / totale vermogen	0,42	0,51	0,55
Solvabiliteit 2. Definitie: eigen vermogen + voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	0,47	0,56	0,61
Werkkapitaal / baten Definitie: werkkapitaal als % van de totale baten	-/- 12,4%	-/- 9,1%	0,7%

¹ Inclusief de begroting 2009 van ITC te Enschede

1 HET JAAR 2009

1.1 Financiële gang van zaken

De verantwoordelijkheid voor de inzet van middelen ten behoeve van onderwijs, onderzoek, kennisvalorisatie en internationalisering is door het College van Bestuur grotendeels gemandateerd aan de faculteiten, instituten en diensten. Deze eenheden zijn binnen het stelsel van centrale regelgeving en beheersafspraken volledig verantwoordelijk voor een zorgvuldige en hoogwaardige uitvoering van het beleid en beheer. Het financiële beleid op centraal niveau richt zich op het monitoren van de financiële positie van de instelling en haar eenheden, het verdelen van de Rijksbijdrage en centrale inkomsten, het beheer van liquide middelen, en een betrouwbare administratieve organisatie en interne beheersing om aan de verantwoordingseisen te voldoen. Belangrijk onderdeel van het financiële beleid op centraal niveau is het stimuleren van vernieuwingen in onderwijs en onderzoek.

Een omvangrijke wijziging in de Rijksbekostiging die nog doorwerkt in het jaar 2009 en de jaren daarna, is de uitname van de SMART-mix-gelden uit het onderzoeksbudget en het beschikbaar stellen daarvan aan NWO. De universiteiten worden geacht deze middelen in competitieverband van de NWO te verwerven. Verder zijn op basis van het Uitvoeringsbesluit WHW nog drie in het oog springende maatregelen doorgevoerd te weten (i) het vervallen van het onderscheid tussen hoog en laag bekostigde promotie, (ii) het vervallen van de afwijkende bekostiging voor leraartrajecten en (iii) het feit dat de omvang van de Rijksbijdrage niet meer mede afhankelijk is van het aantal niet-EER-studenten. Deze maatregelen zijn zoveel mogelijk budgettair neutraal doorgevoerd.

De Rijksbijdrage van de UT wordt grotendeels bepaald door het externe Bachelor-Mastermodel van OC&W en geschiedt via twee delen: onderwijs en onderzoek. Uit het totaal beschikbare macrobudget ontving de universiteit € 193 miljoen. Het UT-aandeel in de normatieve Rijksbijdrage bedroeg ca. 6%. De overige inkomsten van de universiteit bedroegen € 116 miljoen, ruim € 12 miljoen meer dan begroot. Dit is grotendeels toe te schrijven aan een toename van de inkomsten werk voor derden. De uitgaven stegen sterk. Ten opzichte van de begroting namen de lasten toe met € 21 miljoen (7,3%), in vergelijking met 2008 met € 35 miljoen (12,7%). Voor een belangrijk deel is dit toe te schrijven aan de toename van het aantal personeelsleden met 208 fte tot 2.941 fte.

Met het Ministerie van Financiën is in het kader van schatkistbankieren een overeenkomst gesloten voor de financiering van het vastgoed. De totale kredietopname leidde tot een rentelast van € 4,6 miljoen.

Verdeelmodel van de beschikbare middelen

Met de kanteling van het onderzoek wordt door het College van Bestuur invulling gegeven aan de verantwoordelijkheden van de wetenschappelijk directeurs van de instituten en de faculteitsdecanen. Alle onderzoeksmiddelen zijn onder de sturing van de wetenschappelijk directeurs gebracht. Onverlet de verantwoordelijkheid van de faculteitsdecaan ten aanzien van onderwijs is de WD verantwoordelijk voor de programmering, kwaliteitsbewaking en samen met de decaan voor de volumebeheersing van het onderzoek. Het UT-verdeelmodel allocert middelen aan faculteiten en instituten; de doorvertaling naar leerstoelen is, rekening houdend met de kaders die het College van Bestuur heeft bepaald, een zaak van decanen en WD's. De algemene structuur van het UT-verdeelmodel bestaat uit de BAMA-middelen en de collegegelden, verhoogd met interne toevoegingen. Op het totaal worden eerst centrale ondersteuning afgezonderd. Het resterende deel wordt via het verdeelmodel binnen de twee compartimenten onderwijs en onderzoek toegewezen. Het compartiment onderwijs bestaat uit een opslag per opleiding, een premie per SEC (Student European Credit) en universitaire stimuleringsmiddelen die het college in samenspraak met de decanen en WD's in staat stelt het strategisch beleid ten aanzien van onderwijs vorm te geven.

Het compartiment onderzoek bestaat uit een vaste voet voor technische infrastructuur, een O&O-component, dit om recht te doen aan de relatie onderwijs en onderzoek, universitaire stimuleringsmiddelen waarmee het universitair management in staat wordt gesteld strategisch beleid ten aanzien van onderzoek vorm te geven, een premie per promotie en ontwerper en een bedrag op basis van vaste verhoudingen tussen de onderzoeksinstituten. Met dit model is het college tegemoet gekomen aan de wens tot meer financiële stabiliteit en voorspelbaarheid van met name het onderzoeksdeel in het UT-verdeelmodel.

Ondersteunende processen

Een goed financieel beleid vraagt om een goede organisatie. Gegeven de financiële ontwikkelingen waarmee de instelling wordt geconfronteerd, heeft het college een commissie ingesteld die de kwaliteit en efficiency van de ondersteunende processen heeft onderzocht. Het onderzoek heeft geleid tot een aantal aanbevelingen waarvan de invulling en de wijze waarop een en ander kan worden gerealiseerd nog nadere uitwerking vraagt. Vooruitlopend hierop is in 2009 de centralisatie voorbereid van een aantal inkooptaken die tot dan toe zowel bij de faculteiten als centraal werden uitgevoerd. Door centralisatie van activiteiten moeten de inkoopkosten worden verminderd om een betere compliance met de aanbestedingsregels te garanderen. Het samenvoegen van inkooppakketten zal leiden tot standaardisatie van verbruiksgoederen en daarmee tot een schaalvergroting die op termijn een substantiële kostenreductie zal realiseren.

Bij de planning- en controlcyclus zal de aandacht zich meer richten op management control. De belangrijkste strategische doelstellingen worden geconcretiseerd en vertaald naar performance-indicatoren. De frequentie van de budgetrapportages is uitgebreid naar maandelijkse managementinformatie waaraan per kwartaal de beschikbare performance indicatoren worden toegevoegd. Hiermee is een belangrijke stap gezet om de planning- en controlcyclus beleidsrijker te maken en het management instrumenten te geven om naast de financiële doelstellingen ook op de strategische doelstellingen te sturen.

In 2009 zijn de voorbereidingen getroffen voor een volledige integratie van ITC als zesde faculteit per 1 januari 2010. Gezien de grote verscheidenheid in systemen en de afhankelijkheid daarvan voor de bedrijfsvoering van ITC is gekozen voor een gefaseerde implementatie. De salarisadministratie is per 1 januari 2010 overgegaan op het UT-systeem, waarna de financiële administratie volgt op 1 januari 2011.

Het huidige salarissysteem is per 1 januari 2008 in gebruik genomen. De leverancier garandeert de continuïteit uiterlijk tot 1 januari 2012. Daarnaast worden voor 2011 omvangrijke wijzigingen in de wetgeving voorzien die met de nodige softwareaanpassing gepaard zullen gaan. Deze ontwikkelingen stellen de universiteit voor de keus om te zien naar een nieuw salarispakket. In 2009 zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor een nieuwe pakketselectie. De implementatie is voorzien in 2010 om per 1 januari 2011 het nieuwe systeem in gebruik te kunnen nemen.

Investerings en subsidies

Met betrekking tot de investeringen in het vastgoed is een financieringsovereenkomst gesloten en zijn de renterisico's voor een belangrijk deel voor de lange termijn afgedekt. De financiële positie van de instelling in relatie tot deze investeringen en investeringen in onderwijs- en onderzoek vernieuwing maakt een strakke monitoring noodzakelijk. Het vastgoedplan wordt jaarlijks geactualiseerd naar de laatste inzichten met betrekking tot de ruimtebehoefte van het primaire proces en de kostenontwikkeling in de bouwsector. In het jaar 2009 is een bedrag van € 69 miljoen geïnvesteerd in vastgoed. De prognose voor 2010 tot en met 2014 sluit met een bedrag van € 54 miljoen.

Er is een rekening vooruitontvangen investeringssubsidies gevormd, hieraan is de Rijksbijdrage investeringen 2009 (IVH-enveloppegelden) ten bedrage van € 0,9 miljoen toegevoegd en € 1,0 miljoen subsidie voor de bouw van het Nano-lab. In het verslagjaar is € 3,5 miljoen onttrokken.

Deze onttrekking aan de reserve wordt in mindering gebracht op het investeringsbedrag, hetgeen in de toekomstige jaren leidt tot een lagere afschrijvingslast.

Realisatie

De instelling heeft het jaar 2009 afgesloten met een tekort van € 4,3 miljoen. Het tekort komt daarmee overeen met de begroting 2009 (inclusief de begroting van ITC te Enschede).

Het resultaat uitgesplitst naar eenheden ziet er als volgt uit:

SALDO VAN BATEN EN LASTEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	2009 BEGROTING	2009 REALISATIE	2008 REALISATIE
Primair proces			
▪ Faculteiten	2,2	1,9	23,7
▪ Onderzoekinstellingen	-/- 4,1	-/- 4,7	0,7
1) Totaal primair proces	-/- 1,9	-/- 2,8	24,4
2) Diensten	0	-/- 1,6	-/- 1,0
3) Overige (Centrale Beheerseenheid)	-/- 3,6	-/- 2,1	-/- 19,6
4) Gelieerde instellingen	1,3	2,2	1,1
Totaal resultaat	-/- 4,2	-/- 4,3	4,9

Ad 1. Totaal primair proces

Tot en met 2008 bleken vacatures voor wetenschappelijke functies moeilijk binnen een kort tijdsbestek te kunnen worden ingevuld waardoor geplande onderwijs- en onderzoekprocessen later werden opgestart dan wenselijk. De daardoor ontstane budgettaire ruimte leidde in die jaren tot een overschot op de exploitatie. In 2009 heeft een aanzienlijke uitbreiding van het personeelsbestand plaatsgevonden. Het personeelsbestand werkzaam in het primaire proces nam toe met 131 fte tot 1962 fte, een stijging met ruim 7%. Naast de reguliere toename van de personeelskosten als gevolg van salarismaatregelen en verhoging van de toegerekende sociale verplichtingen kwamen de totale personele lasten uit op een bedrag van € 137 miljoen, € 1 miljoen hoger dan in de begroting voorzien. De toename van het wetenschappelijk personeel leidde eveneens tot een verhoging van de inkomsten uit werkzaamheden voor derden met bijna 20%.

Ad 2. Diensten

Het tekort is voornamelijk toe te schrijven aan geplande herstructureringsmaatregelen bij de nieuw gevormde dienst Studenten en Onderwijs, die later worden geïmplementeerd dan aanvankelijk voorzien. Het aspect huisvesting speelt daarbij een belangrijke rol, waardoor efficiëntievoordelen door concentratie van gelijksoortige werkzaamheden niet ten volle kunnen worden benut.

Ad 3. Centrale Beheerseenheid

Binnen de Centrale Beheerseenheid worden de diverse centrale exploitaties verantwoord. Hierbij gaat het voornamelijk om de verdeling van middelen, huisvesting, universitaire stimulering onderwijs en onderzoek, de verevening van sociale lasten en de mutaties in de diverse voorzieningen. Begroot was een tekort van € 3,6 miljoen; het uiteindelijke resultaat kwam uit op een tekort van € 2,1 miljoen.

IN MILJOENEN EURO'S (M€)	BEGROTING 2009	REALISATIE 2009	VERSCHIL
Centrale subsidies en lidmaatschappen	-/- 3,0	-/- 4,5	-/- 1,5
Middelenverdeling	-	5,2	5,2
Centrale kosten HRM-beleid	-/- 1,0	-/- 1,1	-/- 0,1
Interne verrekeningen via egalisatierekeningen	3,2	5,9	2,7
Dotaties aan voorzieningen	-	-/- 1,5	-/- 1,5
Overige kosten	-/- 2,8	-/- 6,1	-/- 3,3
Totaal resultaat	-/- 3,6	-/- 2,1	1,5

Bij *Centrale subsidies en lidmaatschappen* wordt de overschrijding veroorzaakt door hogere kosten voor diverse lidmaatschappen en eenmalige bijdragen aan onder andere evenementen op de campus (Campuspop, Citymoves, Create Tomorrow) en het Solar Team Twente, RoUTE '14 en ontslagvergoedingen.

Opvallend is de realisatie bij de *middelenverdeling* van € 5,2 miljoen. Onder deze post is de eenmalige bate van € 6,0 miljoen verantwoord die de universiteit heeft ontvangen als compensatie voor de invoering van het BAMA-bekostigingsmodel. Tevens is hier een tekort van € 0,8 miljoen verantwoord door het achterblijven van onder meer de werkelijke opbrengsten uit collegegelden ten opzichte van de begroting 2009.

De *interne verrekeningen via de egalisatierekeningen* hebben onder andere betrekking op de exploitatie huisvesting, universitaire stimulering, sociale lasten en interne renteverrekening. Doel van de egalisatie is de fluctuaties over de jaren heen voor de faculteiten en diensten te mitigeren.

Het overschot (€ 1,2 miljoen) in de Reserve Exploitatie Huisvesting is voor een belangrijk deel het gevolg van een restrictief uitgavenbeleid, lagere leegstandskosten en minder huur van derden dan in de begroting voorzien.

In het kader van universitaire stimulering onderwijs, onderzoek, internationalisering en kennisvalorisatie zijn veelbelovende initiatieven ontwikkeld. Een deel van deze plannen wordt nog nader uitgewerkt in concrete acties. De budgettoewijzing (€ 0,8 miljoen) in de vorm van trekkingsrechten is in 2009 geformaliseerd, maar zal in 2010 nog tot uitgaven leiden.

In het afgelopen jaar is gebruik gemaakt van kredietfaciliteiten ter financiering van een deel van het vastgoedplan. De UT heeft voor deze leningen externe rente betaald. Aan faculteiten en instituten is via het verdeelmodel interne rente vergoed. Aan de exploitatie huisvesting is eveneens interne rente toegerekend over het liquiditeitsbeslag van de investeringen in vastgoed. Per saldo resteerde op de interne rente-verrekening € 0,5 miljoen meer dan in de begroting was opgenomen.

De *dotatie aan de voorzieningen* en investeringsbijdragen bedroeg € 1,5 miljoen. Met de inwerkingtreding van RJ660 is het vormen van een egalisatierekening investerings-subsidies niet langer toegestaan. De IVH-bijdrage enveloppegelden 2009 ad € 0,9 miljoen is verantwoord als een vooruitontvangen investeringsbijdrage en is in mindering gebracht op de materiële vaste activa. In het kader van de non-activiteitsregelingen (onder andere de seniorenregeling 2005) is een aanvullende dotatie van € 0,5 miljoen noodzakelijk gebleken.

Onder de *overige kosten zijn* onder andere de uitgaven verantwoord die verband houden met de implementatie van de instellingssystemen Osiris, Blackboard, Syllabus Plus, accountantskosten voor projectverklaringen en reserveringen voor kosten eigen risico arbeidsongeschiktheid alsmede kosten met betrekking tot introductie van de huisstijl, corporate website en branding. In de begroting 2009 is een bedrag van € 2,8 miljoen gereserveerd. De uiteindelijke kosten bedroegen € 6,1 miljoen.

Ad 4. Gelieerde ondernemingen

Het resultaat van de gelieerde instellingen kwam uit op een positief resultaat van € 2,2 miljoen (2008 € 1,2 miljoen). ITC (International Institute for Geo-Information Science and Earth Observation) te Enschede behaalde een positief resultaat van € 1,6 miljoen (2008: € 1,7 miljoen). De overige gelieerde instellingen van de Universiteit behaalden gezamenlijk een positief resultaat van € 0,6 miljoen (2008: € 0,6 miljoen nadelig).

1.2 Bestemmingen van het resultaat

Het resultaat over het boekjaar 2009 wordt in overeenstemming met de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs onttrokken aan het eigen vermogen.

1.3 Ontwikkeling baten en lasten

BATEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	BEGROTING 2009	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008
Rijksbijdrage	182,6	193,0	180,4
Collegegelden	17,0	15,7	14,6
Omzet tweede-geldstroom		17,2	14,2
Omzet derde-geldstroom *	69,4	60,0	48,6
Overige opbrengsten	17,5	23,3	21,3
Totaal van de Baten	286,5	309,2	279,1

* Begroting 2009 inclusief omzet tweede-geldstroom

De *Rijksbijdrage* nam toe met € 12,6 miljoen tot € 193 miljoen, een stijging van 7% (2008: 3,9%). Hierbij moet worden aangetekend dat in 2009 € 6,0 miljoen compensatie BAMA-middelen zijn verantwoord.

De inkomsten uit *collegegelden* stegen met € 1,1 miljoen (2008: € 0,6 miljoen) tot € 15,7 miljoen als gevolg van een toename van het aantal studenten en verhoging van het collegegeld. De inkomsten uit collegiegelden bleven daarmee € 1,3 miljoen achter bij de begroting.

De inkomsten uit de tweede-geldstroom bedroegen € 17,2 miljoen (2008: € 14,2 miljoen). In de derde-geldstroom werd een omzet van € 60 miljoen gerealiseerd (2008: € 48,6 miljoen).

Het totaal aan inkomsten uit *Werk in opdracht van Derden* kwam daarmee uit op € 77,2 miljoen (2008: € 62,8 miljoen). Het aandeel in de totale baten bedroeg 25% (2008: 22,5%). Het verwerven van inkomsten uit werk in opdracht van derden legt een substantiële werklast bij het primaire proces. Het indienen van projectvoorstellen vraagt een intensieve voorbereiding en kent een relatief lange doorlooptijd tot de uiteindelijke toekenning. Bij de uitvoering worden hoge eisen gesteld aan de administratieve verantwoording van de bestedingen. Dit brengt met zich mee dat de wetenschappelijke staf een toenemende administratieve lastenverzwaring ervaart bij de uitvoering van de projecten.

De *overige opbrengsten* kwamen uit op € 23,3 miljoen (2008: € 21,3 miljoen). In onderstaande tabel wordt een nadere specificatie gegeven.

OVERIGE OPBRENGSTEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	REALISATIE 2009		REALISATIE 2008	
Verhuur onroerend goed		6,0		5,1
Detachering personeel		0,5		0,2
Overige:				
Cateringactiviteiten	0,5		1,4	
Subsidieregelingen, cursussen en congressen	1,1		1,2	
Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,4		0,3	
Doorberekende energie	1,1		1,1	
Omzet resultaatprojecten	3,2		3,2	
Dienstverlening, doelsubsidie, leermiddelen	10,5		8,8	
		16,8		16,0
Totaal		23,3		21,3

De inkomsten uit *verhuur van het onroerend goed* bedroegen € 6,0 miljoen en hebben betrekking op de verhuur van (hotel)-accommodatie van gelieerde instellingen en verhuur van UT-gebouwen.

Onder de *overige opbrengsten* (€ 16,8 miljoen) zijn verantwoord inkomsten verkregen uit dienstverlening aan derden, zoals de exploitatie van de kantines en bedrijfsrestaurants (€ 0,5 miljoen), subsidieregelingen waaronder WBSO (€ 0,6 miljoen) en inkomsten uit cursussen en congressen (€ 0,5 miljoen). De bijdragen van studenten, medewerkers en derden aan de voorzieningen voor sport en cultuur bedroegen € 0,4 miljoen. De aan derden doorberekende energiekosten bedroegen € 1,1 miljoen. De inkomsten uit bestemmingsfondsen, detacheringen,

inzet van restcapaciteit en incidentele opdrachten ten behoeve van derden zijn in overeenstemming met de OCenW-Richtlijn Jaarverslaggeving verantwoord onder de omzet resultaatprojecten. De resterende opbrengsten hebben betrekking op inkomsten van de gelieerde instellingen en overige opbrengsten, voor zover niet toegerekend aan inkomsten uit werk in opdracht van derden.

LASTEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	BEGROTING 2009	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008
Personele lasten	191,2 (66%)	198,0 (64%)	175,1 (64%)
Overige lasten	97,1 (34%)	111,4 (36%)	99,5 (36%)
Totaal van de lasten	288,3	309,4	274,6

De *personele lasten* stegen met € 22,9 miljoen ofwel 13% tot € 198 miljoen. In de onderstaande tabel wordt de stijging nader gespecificeerd.

PERSONELE LASTEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008	MUTATIE
Lonen en salarissen	145,8	130,0	15,8
Sociale lasten	10,1	8,7	1,4
Pensioenpremies	24,4	21,0	3,4
Mutatie personele voorzieningen	1,7	2,6	-/- 0,9
Overige personele lasten	9,5	7,5	2,0
Uitzendkrachten en declaranten	6,5	5,3	1,2
Totaal	198,0	175,1	22,9

De *lonen en salarissen* zijn sterk gestegen door toename van het aantal personeelsleden. De gemiddelde personeelsbezetting nam in 2009 toe met 176 fte's. Dit heeft een effect van € 7,8 miljoen op de exploitatie. Door CAO-wijzigingen en de reguliere periodieke verhogingen namen de lasten verder toe met € 2,8 miljoen. Verhoging van de eindejaarsuitkering leidde tot een extra last van € 2,8 miljoen. De pseudo-ww-premie is met ingang van 2009 vervallen; voor de UT is hiermee een bedrag gemoeid van € 1,7 miljoen. Via de Rijksbijdrage is de UT hiervoor gecompenseerd. De invoering van de keuzebonus in het kader van de besteding van de arbeidsvoorwaardengelden bedroeg € 1,3 miljoen.

De toename van het aantal personeelsleden leidt daarnaast tot een stijging van de *sociale lasten*. Dit betreft met name de premie zorgverzekeringwet en UFO-premie (+ € 0,9 miljoen). Ook werd er een groter beroep gedaan op de wachtgeldregeling. Deze nam in 2009 toe tot € 1,3 miljoen.

Door wijzigingen in de loonsom en een premiestijging van 1% in 2009 zijn de pensioenlasten met € 3,4 miljoen gestegen tot € 24,4 miljoen.

De *overige lasten* stegen met een bedrag van € 11,9 miljoen tot € 111,4 miljoen, een stijging van bijna 12%.

OVERIGE LASTEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008	MUTATIE
Afschrijvingen	15,3	16,8	-/- 1,5
Huisvestingslasten	19,7	18,6	1,1
Overige instellingslasten	76,4	64,1	12,3
Totaal	111,4	99,5	11,9

Afschrijvingen

Doordat de economische levensduur van enkele gebouwen in 2009 werd bereikt, daalden de *afschrijvingen* op gebouwen en terreinen met € 2,2 miljoen tot € 10,2 miljoen. In het boekjaar 2009 werd voor € 12,7 miljoen aan nieuwe gebouwen en infrastructuur opgeleverd en in gebruik genomen. De afschrijving op apparatuur en inventaris bedroeg € 5,1 miljoen (2008: € 4,4 miljoen). In het boekjaar 2009 werd voor een bedrag van € 8,4 miljoen geïnvesteerd (2008: € 6,3 miljoen).

De *huisvestingslasten* bedragen € 19,7 miljoen en zijn als volgt te specificeren.

HUISVESTINGSLASTEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008
Huur	2,6	2,0
Onderhoud gebouwen	9,6	9,2
Energie	6,4	6,4
Heffingen en belastingen	1,1	1,0
Totaal	19,7	18,6

De *huur van gebouwen* betreft voornamelijk de studentenhuisvesting van ITC en de tijdelijke huisvesting van de faculteit Management en Bestuur en Innovation Lab op het Kennispark Twente te Enschede. Het *onderhoud aan gebouwen en infrastructuur* steeg van € 9,2 miljoen tot € 9,6 miljoen. De kosten hebben betrekking op het technisch onderhoud – de instandhouding van de gebouwen – en schoonmaakkosten. De uitgaven voor *energie* bleven in het verslagjaar op het niveau van het voorgaande jaar. In totaal werd € 6,4 miljoen besteed. De toename van het verbruik kon geheel worden gecompenseerd door lagere tarieven. De *heffingen* betreffen in hoofdzaak de onroerend-zaakbelasting. In 2009 werd € 1,0 miljoen betaald, wat in de lijn ligt van het voorgaande jaar.

De *overige instellingslasten* bedroegen € 76,4 miljoen en zijn als volgt te specificeren.

OVERIGE INSTELLINGSLASTEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008
Administratie- en beheerslasten	16,6	13,0
Inventaris en apparatuur	7,6	5,8
Dotatie overige voorzieningen	1,7	1,3
Overige:		
▪ Dotatie investeringsbijdragen	1,8	0,9
▪ Boeken en tijdschriften	2,9	2,8
▪ Grondstoffen en materialen	9,7	9,8
▪ Overige kosten gelieerde instellingen	12,2	9,3
▪ Reis- en verblijfkosten	7,4	6,9
▪ Uitbestede Werk	12,0	9,5
▪ UTS-beurzen	0,7	1,2
▪ Huur en onderhoud apparatuur	3,8	3,6
	50,5	44,0
Totaal	76,4	64,1

De *administratie- en beheerslasten* bedroegen in totaal € 16,6 miljoen (2008: € 13,0 miljoen). Aan bestuur-, vergader- en representatiekosten werd € 4,1 miljoen besteed. Het merendeel van overige kosten bestond uit kosten ten behoeve van publiciteitscampagnes (14%), licentiekosten (21%), verzekeringspremies (6%) en introductie- en cursuskosten (5%), alsmede uitgaven verantwoord onder het hoofd bijdragen, subsidies en lidmaatschappen voor een bedrag van € 4,7 miljoen en advieskosten voor een bedrag van € 2,5 miljoen.

De aanschaf van *inventaris en apparatuur* (< € 2.500 per eenheid) ten laste van de exploitatie bedroeg € 7,6 miljoen en lag daarmee beduidend hoger dan het niveau van 2008 (€ 5,8 miljoen). Het aandeel van de tweede- en derde-geldstroom aanschaffingen in het totaalbedrag van € 7,6 miljoen bedroeg € 5,2 miljoen. Uit de eerste-geldstroom werd € 2,4 miljoen geïnvesteerd. Hieruit mag de conclusie worden getrokken dat de faculteiten voor een belangrijk deel voor de instandhouding van de infrastructuur aangewezen zijn op inkomsten van derden.

De *dotatie aan de overige voorzieningen* bedroeg € 1,7 miljoen (2008: € 1,3 miljoen). In 2009 werd gedoteerd aan de afstudeerregelingen, voorziening milieurisico's en de voorziening Pemba

(eigen risico WIA). Bij de bepaling van de mutaties is rekening gehouden met de kans op toekenning van een uitkering.

De *overige lasten* kwamen uit op € 50,5 miljoen (2008: € 44 miljoen). In het verslagjaar is € 0,8 miljoen uit de ontvangen IVH-enveloppegeden van OC&W en een bijdrage van € 1,0 miljoen van de provincie Overijssel toegevoegd aan de vooruitontvangen *investeringsbijdragen*. Het saldo van de vooruitontvangen investeringssubsidies (ultimo 2009: € 30,6 miljoen) is in de jaarrekening in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

De kosten van *grondstoffen*, technische *materialen*, administratieve hulpmiddelen en drukwerk bedroegen € 9,7 miljoen (2008: € 9,8 miljoen). De *overige kosten van gelieerde ondernemingen* (€ 12,2 miljoen) betreffen in hoofdzaak veldwerkkosten en materiële lasten betrekking hebbende op projectactiviteiten. De reis- en verblijfkosten zijn met een bedrag van € 7,4 miljoen in lijn met het voorgaande jaar. De kosten voor *uitbesteed werk* bedroegen € 12,0 miljoen (2008: € 9,5 miljoen). Een deel van deze kosten (€ 2,0 miljoen) wordt toegerekend aan de exploitatie werk in opdracht van derden en wordt doorberekend aan de opdrachtgevers.

Onder de *UTS-beurzen* zijn in 2009 de kosten verantwoord van het University Twente Scholarship programma voor buitenlandse studenten. De *post huur en onderhoud apparatuur* sluit met een totaal van € 3,8 miljoen (2008: € 3,6 miljoen). Het leeuwendeel van de kosten heeft betrekking op onderhoud en reparatie en ict-kosten.

1.4 Kasstroom en investeringen

De kasstroom uit operationele activiteiten wordt veroorzaakt door het resultaat (-/- € 0,2 miljoen) exclusief rentelasten, de afschrijvingen (€ 15,3 miljoen), de mutatie in de voorzieningen (-/- € 0,1 miljoen), een toename van de vorderingen met € 0,7 miljoen, een toename van de schulden (€ 15,1 miljoen) alsmede door de kasstroom uit bedrijfsoperaties (saldo betaalde rente) ad € 4,1 miljoen. De investeringen in gebouwen bedroegen € 74,3 miljoen. In apparatuur en niet-primaire activa werd € 8,5 miljoen geïnvesteerd. De investeringen zijn voor een bedrag van € 3,4 miljoen ten laste gebracht van de vooruitontvangen investeringssubsidies. De investeringen in financieel vaste activa namen toe met € 1,0 miljoen en hebben betrekking op een toename van de overige deelnemingen en langlopende leningen u/g. De kasstroom uit financieringsactiviteiten betreft de opname van € 49,3 miljoen kasgeld uit het financieringsarrangement met de ABN/ AMRO Bank.

KASSTROOMOVERZICHT IN MILJOENEN EURO'S (M€)	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008
Kasstroom uit:		
Operationele activiteiten	25,3	25,2
Investeringsactiviteiten	-72,9	-/- 74,7
Financierings- en overige activiteiten	49,3	23,8
Toe- resp. afname van de kasstroom	1,7	-/- 25,7

1.5 Eigen vermogen / reserves

De staat van baten en lasten sluit met een tekort van € 4,3 miljoen. In overeenstemming met de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs is het tekort in mindering gebracht op het eigen vermogen. Ultimo 2009 bedroeg dit € 166,5 miljoen (2008: € 170,8 miljoen). Hierbij moet worden aangetekend dat € 27,4 miljoen (2008: € 25,1 miljoen) betrekking heeft op geconsolideerde rechtspersonen. Het minderheidsbelang derden bedroeg nihil.

FINANCIERINGSSTRUCTUUR IN MILJOENEN EURO'S (M€)	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008
Eigen Vermogen	166,5 (41,9%)	170,8 (50,6%)
Voorzieningen	17,3 (4,4%)	17,4 (5,2%)
Schulden	213,6 (53,7%)	149,2 (44,2%)
Totaal	397,4	337,4

1.6 Ontwikkeling kengetallen

De *solvabiliteit*, uitgedrukt als de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen bedroeg 0,42 (2008: 0,51).

Het eigen vermogen en de voorzieningen uitgedrukt in een percentage van het totale vermogen bedroeg ultimo 2009 46 % (2008: 56%).

De *current ratio*, de verhouding tussen vlottende activa en kortlopende schulden, bedroeg 0,71 (2008: 0,78).

Het *werkkapitaal* (vlottende activa min vlottende passiva) nam af met € 12,7 miljoen tot -/€ 38,2 miljoen (2008: -/€ 25,5 miljoen), door toename van de vlottende activa met € 2,4 miljoen, (te weten: liquide middelen en effecten + € 1,7 miljoen, een toename van de vorderingen € 0,7 miljoen en een toename van de kortlopende schulden met € 15,1 miljoen). De begrippen solvabiliteit en current ratio spelen in de beoordeling van het weerstandsvermogen van de instelling een belangrijke rol. Wijzigingen in de kengetallen worden met name veroorzaakt door investeringen, resultaat en financiering. De kredietfaciliteit van de universiteit in het kader van het financieringsarrangement bedraagt € 171 miljoen; ultimo 2009 werd voor een bedrag van € 74,5 miljoen een beroep gedaan op deze faciliteit.

1.7 Huisvesting en Vastgoed

De vastgoedontwikkeling is gericht op het faciliteren van onderwijs en onderzoek, rekening houdend met de effecten van de ontwikkeling van wet- en regelgeving op het gebied van arbo, milieu en veiligheid en het convenant met de Gemeente Enschede.

De universiteit is in 1998 gestart met een omvangrijk renovatie- en nieuwbouwtraject als gevolg van de omstandigheid dat voldaan moest worden aan de voorwaarden zoals geformuleerd in het met de Gemeente Enschede afgesloten Convenant Bouwen, Milieu en Brandveiligheid.

Het bouw- en renovatietraject beslaat een periode van in totaal 13 jaar en nadert zijn voltooiing in het komende jaar. De totale investeringskosten belopen € 283 miljoen. In aansluiting op het lopende bouw- en renovatietraject zijn voor de periode 2010-2014 aanvullende bouwprojecten gedefinieerd ten einde de huisvesting ten behoeve van het primaire proces optimaal af te stemmen op de huidige eisen voor onderwijs en onderzoek alsmede op de groeiende vraag naar ruimte voor huisvesting van de medewerkers. De investeringen worden geraamd op ca. € 54,0 miljoen. Naast de investeringen in gebouwen vraagt ook de inrichting van laboratoria en onderwijsruimten een permanente aanpassing aan de zich snel veranderende omgeving.

De totale kosten die samenhangen met de instandhouding van het vastgoed zijn hoog en stellen de universiteit voor een zware opgave. Afschrijvingskosten en rentelasten zullen sterk toenemen, wat zal leiden tot een verzwaring van de jaarlijkse exploitatielasten.

1.8 Vastgoed en Financiering

IN MILJOENEN EURO'S (M€)	T/M 2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
Investerings gebouwen	267	2						
Investerings infrastructuur	11	3						
Totaal VGP 1998-2010	278	5						
Investering gebouwen *	4	13	6	8	10	2	5	5
Investering infrastructuur *					1			
Totaal VGP 2009 – 2014	4	13	6	8	11	2	5	5

* voorlopige prognose vastgoedplan 2009 - 2014 en volgende jaren

De investeringen tot en met 2009 zijn voor een belangrijk deel met eigen middelen gefinancierd. Ultimo 2009 is een bedrag van € 74,5 miljoen uit het financieringsarrangement aangesproken.

1.9 Liquiditeitspositie

Met de invoering van de integrale verantwoordelijkheid huisvesting (IVH) is het economisch eigendom van de gebouwen overgegaan naar de universiteit.

De bekostiging door het Rijk bestaat uit een jaarlijkse IVH-bijdrage en de zgn. enveloppe-gelden en dient ter dekking van afschrijving en rentelasten zodra de universiteit een beroep moet doen op de kapitaalmarkt. Duidelijk is dat de IVH-bijdrage als component in de Rijksbijdrage onvoldoende is om de afschrijving en rentekosten te dekken en dat additionele middelen uit de normatieve toewijzing hiervoor moeten worden aangewend. Aan enige vorm van reservering voor toekomstige investeringen kan thans nog onvoldoende invulling worden gegeven. Voor de financiering van het vastgoed is met het Ministerie van Financiën in het kader van het schatkistbankieren een kredietfaciliteit overeengekomen die ook voor de langere termijn voorziet in voldoende middelen om de dagelijkse gang ongestoord doorgang te laten vinden.

Op basis van de meest recente meerjarenplanning gebaseerd op de meerjarenbegroting en de investeringen ziet de kapitaalbehoefte er als volgt uit:

KAPITAALBEHOEFTE IN MILJOENEN EURO'S (M€)	2009	2010*	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*
Saldo opgenomen lening	74,5	136,8	138,8	133,8	128,8	108,8	88,8

* vanaf 1 januari 2010 inclusief ITC

Om het renterisico in belangrijke mate af te dekken wordt gebruik gemaakt van rentederivaten. Door gewijzigde fasering in de uitvoering van vastgoedinvesteringen zal geen beroep op de *volledige* kredietfaciliteit worden gedaan. Ultimo 2009 werd voor een bedrag van € 74,5 miljoen aan kasgeldleningen aangetrokken binnen het financieringsarrangement van de huisbankier. Met ingang van 1 januari 2010 is de UT overgegaan op schatkistbankieren bij het Ministerie van Financiën en worden alle geldstromen via de Rijksoverheid geleid.

1.10 Vermogenspositie

Gegeven de bijzondere verantwoordelijkheid die de Universiteit Twente heeft voor het ontwerpen en implementeren van een voldoende breed gevormd kennispotentieel op de bèta- en technieksector ontwikkelt de universiteit zich tot een instituut dat zowel nationaal als internationaal krachtig en slagvaardig kan opereren. Belangrijke randvoorwaarden voor deze positie zijn een afgewogen financieel beleid, een modern HRM-beleid en adequate huisvesting en facilitering. Door de zelfstandigheid die de universiteiten reeds jaren hebben zijn de bedrijfsrisico's van de universiteit toegenomen, hetgeen de vraag opwerpt hoeveel eigen vermogen en liquiditeit de universiteit nodig heeft voor een gezonde en stabiele bedrijfsvoering. In dit licht bezien is ook de verhouding tussen de centraal en decentraal aangehouden reserves nader bezien ten einde een optimale aanwending van het vermogen te waarborgen. Het totale vermogen dient dan als buffer voor de financiering van activa (financieringsfunctie) en voor het opvangen van risico's (weerstandsvermogen).

Een te sterk beroep op de reserve tast het weerstandsvermogen en de financieringsfunctie aan. Gezien de huidige stand van de reserves in relatie tot de voorgenomen investeringen in het primaire proces en onroerend goed is dit een punt van voortdurende aandacht. Op dit moment worden initiatieven ontwikkeld om de investeringen in het primaire proces een extra impuls te geven door sterk in te zetten op onderwijsvernieuwing, internationalisering en verdere intensivering van excellent onderzoek. De plannen zijn geconcretiseerd in de beleidsagenda RoUTE'14. Op basis van dit uitgangspunt ontwikkelt het eigen vermogen van de universiteit zich als volgt:

EIGEN VERMOGEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eigen Vermogen ultimo jaar	166,5	157,9	151,6	150,3	153,6	160,8	169,4

1.11 Deelnemingen

De universiteit heeft op basis van haar missie en profiel een beleid ontwikkeld dat gericht is op het omzetten van kennis in bedrijvigheid, het stimuleren van ondernemerschap bij medewerkers en studenten en het realiseren van het Kennispark Twente. Dit driesporenbeleid maakt tevens duidelijk dat in de visie van de universiteit kennisvalorisatie nadrukkelijk meer is dan het realiseren van spin-offs.

In het boekjaar 2009 is besloten deel te nemen in de onderstaande vennootschappen:

- Recore Systems B.V. (6,2%)
- Medisse B.V. (6,4%)
- Security Matters Holding B.V. (22%)

Het belang in Senzair B.V. is verhoogd van 11% naar 13%.

De exploitatieresultaten van de deelnemingen en verbonden partijen samen vertoonden over 2009 een overschot van € 2,2 miljoen (2008: € 1,2 miljoen). Een overzicht van de deelnemingen is op pagina 57 van dit verslag opgenomen.

1.12 Liquiditeit en beleggingen

Het beheersen van de in- en uitgaande geldstromen neemt een belangrijke plaats in. Het liquiditeitsplan dat hieruit voortvloeit, wordt voortdurend afgestemd op de geprognosticeerde resultaten en de geplande investeringen. In het treasurystatuut is een gedragscode vastgelegd met betrekking tot het te voeren treasurybeleid. Het statuut is mede gebaseerd op de aanschrijvingen van de minister van OC&W "Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek". In 2009 is conform het treasurystatuut gehandeld.

Beleggingsmix Universiteit Twente (inclusief gelieerde instellingen)

	BELEGGINGSSTATUUT	ULTIMO 2009	ULTIMO 2008
Liquiditeiten	50 %	99 %	99 %
Obligaties	35 %	-	-
Overige *	15 %	1 %	1 %
Totaal	100 %	100%	100 %

* Bij deze beleggingsvorm is de hoofdsom gegarandeerd.

1.13 Implementatie risicomanagement en in control statement

In 2009 zijn de nodige stappen gezet in het bewustwordings- en leerproces ten aanzien van de implementatie van het risicomanagement binnen de UT. Inmiddels zijn alle organisatie-eenheden betrokken bij dit proces en is het risicomanagement onderwerp van gesprek én rapportages tijdens de geijkte momenten in de Planning & Controlcyclus.

In het najaar 2009 heeft een extern onderzoek naar de opzet en werking van het risicomanagementproces binnen de UT uitgewezen dat:

- de UT voorloper is qua risicomanagement in de publieke sector (zeker in benchmark met overige universiteiten), en
 - de UT een goede aanzet heeft gegeven tot het implementeren van risicomanagement.
- Tevens zijn waardevolle aanbevelingen en verbeter suggesties gedaan.

Met de volgende fase, het leggen van de koppeling met missie en strategie, wordt het leer- en bewustwordingsproces afgesloten. De UT is daarmee uitstekend op weg, maar dit betekent nog niet dat daarmee op voorhand gesteld kan worden dat ook een integraal risicomanagement is geïmplementeerd dat de toets van het "in control statement"² kan doorstaan. De risicovolwassenheidstoets³ kent de volgende gradaties van risicovolwassenheid binnen een organisatie.

- 1) **Excellent:** Risicomanagement is een strategische tool.
- 2) **Volwassen:** Risicomanagement is vervat in een management proces.
- 3) **Basic:** De basis van Risicomanagement is op orde.
- 4) **Informeel:** Risicomanagement is aanwezig maar niet geborgd.
- 5) **Fragmentarisch:** Er is geen of een onvolledige vorm van risicomanagement.

Na een goede afronding van de in 2010 te doorlopen fase benadert de UT het niveau van volwassenheid en kan zij, wat risicomanagement betreft, klaar zijn voor een in control statement.

1.14 Financiering private activiteiten met publieke middelen

Als privaat worden aangemerkt die activiteiten, die geen rechtstreekse relatie hebben met de kernactiviteiten van de universiteit, onderwijs, onderzoek alsmede kennisvalorisatie of de universitaire gemeenschap in ruime zin. Inzet van restcapaciteit wordt niet aangemerkt als een private activiteit. Immers, als eenmaal de keuze is gemaakt voor een bepaalde wijze van organiseren, is de inzet van deze restcapaciteit geen doel op zich, maar een afgeleide van de situatie. Het rendabel maken van de restcapaciteit – tegen de integrale kostprijs – wordt niet gezien als een private activiteit. De universiteit besteedt geen middelen uit de Rijksbijdrage aan private activiteiten, behoudens aan activiteiten in het kader van kennisvalorisatie.

1.15 Vooruitzichten

De universiteit bevindt zich in een periode van investeren gericht op versterking van haar positie. In financiële zin wordt de exploitatie van de universiteit het komende jaar beïnvloed door de noodzakelijke investeringen in de huisvesting en de daarmee samenhangende externe financiering en implementatie van voorgenomen bezuinigingen ten einde een gezonde financiële basis te leggen voor de toekomst.

Voorts is nog onduidelijk welke effecten de voorstellen van de Minister met betrekking tot de bekostiging van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek zullen hebben op de omvang van de begroting in de komende jaren.

De organisatorische veranderingen en de voorgenomen investeringen in het primaire proces maken het noodzakelijk een periodieke update te geven van het financiële kader voor de middellange termijn, waarin alle beleidsvoornemens in financiële zin zijn vertaald.

De noodzaak van eigen inkomsten uit contractonderwijs en -onderzoek blijft aanwezig. Aangezien veel inkomsten met eigen middelen aangevuld moeten worden, is dit tevens een bron van zorg. Het Vastgoedplan 1998-2010 zal volgens plan in 2010 zijn uitgevoerd. Een verdere

² Conform richtlijnen jaarverslaggeving RJ 660 waarin het CvB m.i.v. 2012 verklaart dat zij "in control" is.

³ Een gehanteerde "in control"-toets dat inzicht geeft in de risicovolwassenheid van de organisatie. De toets richt zich op de wijze waarop de universiteit omgaat met de strategische risico's en het daaraan gerelateerde risicomanagement.

invulling van de investeringsbehoefte tot en met 2014 is in beeld gebracht en wordt ter goedkeuring en instemming voorgelegd.

De UT levert voortdurend inspanningen om haar vooraanstaande plaats in het nationaal en internationaal wetenschappelijk onderwijs en onderzoek te verstevigen. Zij zal daarvoor de nodige investeringen plegen.

De organisatie zal voor een grote uitdaging staan. De integratie per 1 januari 2010 van het ITC International Institute for Geo-Information Science en Earth Observation te Enschede als zesde faculteit van de universiteit is in volle gang. Gegeven het specifieke karakter van de bedrijfsprocessen van het instituut zal een grote omslag gemaakt moeten worden in de administratieve organisatie en zullen systemen en processen herontwikkeld moeten worden ten einde de continuïteit in de bedrijfsvoering te waarborgen. Voor de aandachtsvelden personeel, financiën en bedrijfsvoering zijn projectgroepen ingesteld. De intensieve samenwerking op de onderscheiden terreinen biedt een goed perspectief dat dit proces met succes zijn beslag zal krijgen.

1.16 Begroting 2010⁴

Voor het begrotingsjaar 2010 wordt een tekort van € 9,4 miljoen voorzien.

BEGROTING 2010 (BEDRAGEN IN M€)	BEGROTING 2010	REALISATIE 2009	REALISATIE 2008
Baten			
Rijksbijdrage OC&W	188,5	193,0	180,4
Collegegelden	14,4	15,7	14,6
Baten werk in opdracht van derden	81,5	77,2	62,8
Overige baten	18,9	23,3	21,3
Totaal baten	303,3	309,2	279,1
Lasten			
Personele lasten	200,6	198,0	175,1
Afschrijvingen	14,2	15,3	16,8
Huisvestingslasten	24,6	19,7	18,6
Overige instellingslasten	67,3	76,4	64,1
Totaal lasten	306,7	309,4	274,6
Saldo baten en lasten	-/- 3,4	-/- 0,2	4,5
Saldo financiële baten en lasten	-/- 6,0	-/- 4,1	0,3
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-/-9,4	-/- 4,3	4,8
Resultaat deelnemingen	0,0	0,0	0,1
Nettoresultaat	-/-9,4	-/- 4,3	4,9

De begroting 2010 vermeldt het resultaat *exclusief* de gelieerde instellingen.

⁴ Overeenkomstig RJ660, artikel 405

1.17 Vijf jaren Universiteit Twente 2005-2009

GELDBEDRAGEN IN MILJOENEN EURO'S (M€)	2009	2008	2007*	2006	2005
Exploitatiegegevens					
Netto Rijksbijdrage	193,0	180,4	173,7	168,3	162,9
Onderwijsbijdrage	15,7	14,6	14,0	13,1	12,2
Omzet Werk voor Derden / Mutaties Onderhanden Werk	77,2	62,8	66,4	65,0	63,8
Overige baten	23,3	21,3	27,4	22,6	27,8
Personele Lasten	198,0	175,1	167,4	156,4	169,2
Overige Lasten	111,4	99,5	104,4	95,0	91,4
Saldo financiële baten en lasten	-/-4,1	0,3	1,9	0,7	1,6
Exploitatie-uitkomsten	-/-4,3	4,9	11,7	17,6	6,1
Balansgegevens					
Eigen vermogen in:					
▪ Algemene reserve incl. egalisatierekening	166,5	170,8	162,1	178,4	153,3
Voorzieningen	17,3	17,4	19,4	18,4	25,0
Vreemd vermogen lang	83,5	34,2	10,5	13,0	15,5
Vreemd vermogen kort	130,1	115,0	103,4	95,7	94,9
Vaste Activa	305,5	247,9	190,0	203,1	181,4
Vlottende Activa	91,9	89,5	105,4	102,4	107,3
Werkkapitaal	-/- 38,2	-/- 25,5	2,0	6,7	12,4
Current Ratio	0,7	0,8	1,0	1,1	1,1
Solvabiliteit	0,42	0,51	0,55	0,49	0,46
Enkele andere gegevens					
Aantal personeelsleden	3358	3149	2958	2984	3062
Aantal fte's	2941	2733	2618	2603	2681

* aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

2 JAARREKENING 2009

2.1 Geconsolideerde Balans per 31 december 2009

ACTIVA	31-12-2009 (IN M€)	31-12-2008 (IN M€)
Vaste activa		
Materiële vaste activa	300,7	244,1
Financiële vaste activa	4,8	3,8
Totaal vaste activa	305,5	247,9
Vlottende activa		
Vorraden	0,4	0,4
Vorderingen	74,8	74,1
Effecten	0,2	0,2
Liquide middelen	16,5	14,8
Totaal vlottende activa	91,9	89,5
Totaal activa	397,4	337,4

PASSIVA	31-12-2009 (IN M€)	31-12-2008 (IN M€)
Eigen vermogen	166,5	170,8
Voorzieningen	17,3	17,4
Langlopende schulden	83,5	34,2
Kortlopende schulden	130,1	115,0
Totaal passiva	397,4	337,4

2.2 Geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2009

	REALISATIE 2009 (IN M€)	BEGROTING 2009** (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Baten			
Rijksbijdragen	193,0	182,6	180,4
Collegegelden	15,7	17,0	14,6
Baten werk in opdracht van derden	77,2	69,4	62,8
Overige baten	23,3	17,5	21,3
Totaal baten	309,2	286,5	279,1
Lasten			
Personeelslasten	198,0	191,2	175,1
Afschrijvingen	15,3	13,7	16,8
Huisvestingslasten	19,7	25,7	18,6
Overige lasten	76,4	57,7	64,1
Totaal lasten	309,4	288,3	274,6
Saldo baten en lasten	-0,2	-1,8	4,5
Saldo financiële baten en lasten	-4,1	-2,4	0,3
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-4,3	-4,2	4,8
Resultaat deelnemingen	0,0		0,1
Nettoresultaat	-4,3	-4,2	4,9
Toerekenbaar aan:			
Aandeel UT in het resultaat	-4,1		5,0
Minderheidsbelang derden in het resultaat	-0,2		0,1
	-4,3		4,9

** Begrotingcijfers zijn inclusief ITC

2.3 Geconsolideerd Kasstroomoverzicht 2009

	2009 (IN M€)	2008 (IN M€)
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat (exclusief rentebaten en -lasten)	0,2-	4,5
Aanpassingen voor:		
▪ afschrijvingen	15,3	16,8
▪ mutatie vermogen (stelselwijziging WvD)	-	3,6
▪ mutaties voorzieningen	0,1-	2,0-
	15,2	18,4
Veranderingen in vlottende middelen:		
▪ vorderingen	0,7-	9,8-
▪ schulden	15,1	11,8
	14,4	2,0
Kasstroom uit bedrijfsoperaties:		
▪ Ontvangen interest	0,6	1,2
▪ Betaalde interest	4,7	0,9
	4,1-	0,3
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	25,3	25,2
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	74,8-	74,8-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	2,9	0,4
Mutaties leningen	0,3-	0,3-
Mutaties deelnemingen	0,6-	-
Overige investeringen in financiële vaste activa	0,1-	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	72,9-	74,7-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	49,3	24,5
Aflossingen langlopende schulden	-	0,7
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	49,3	23,8
Mutatie liquide middelen	1,7	-25,7

2.4 Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2009

De Universiteit Twente is een publiekrechtelijk lichaam, ingesteld bij Wet van 23 november 1961 tot wijziging van artikel 15 van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs. De kernactiviteiten van de universiteit bestaan uit wetenschappelijk onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie.

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

De financiële gegevens van de universiteit zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve vermeldt de staat van baten en lasten conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat van organisaties waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen.

2.5 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Alle activa en passiva luidende in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de ultimo boekjaar geldende wisselkoersen. De koersverschillen welke gedurende het jaar optreden worden ten gunste respectievelijk ten laste van de exploitatierekening gebracht. De balans geeft het vermogen weer zoals het is samengesteld na de verwerking van de bestemming van het resultaat.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen van de consolidatie

In de geconsolideerde balans en exploitatierekening zijn de Universiteit Twente en haar dochtermaatschappijen:

- ITC International Institute for Geo-Information Science and earth Observation te Enschede
- DOG Drienerbeek Onroerend Goed Exploitiemaatschappij B.V. te Enschede,
- HTT Holding Technopolis Twente B.V. te Enschede en haar dochterondernemingen volledig geconsolideerd opgenomen. In dochtermaatschappij UT International Ventures Holding B.V. is een minderheidsbelang van 40%.

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de universiteit en haar groepmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de universiteit een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Participaties die worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de Groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de jaarrekening zijn in miljoen euro's vermeld, tenzij anders aangegeven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de jaarlijkse afschrijving op basis van de geschatte economische levensduur, eventueel ontvangen IPR-premie of investeringssubsidies en waardeverminderingen. De

afschrijvingen worden lineair berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de componentenmethode. Als afschrijvingsduur wordt gehanteerd:

Gebouwen

■ Casco	60 jaar
■ Afbouw	30 jaar
■ Inbouw	15 jaar
■ Technische installaties	15 jaar
■ Terreinontwikkeling	30 jaar

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien ze de gebruiksduur verlengen. De aankoop van de woningen is gebaseerd op het taxatierapport van de Rijksdienst der Domeinen. De doorverkoop aan de bewoners geschiedde tegen een hogere waarde. Als waarderingsgrondslag voor de woningen is gekozen voor de hogere getaxeerde opbrengstwaarde. Projecten in uitvoering zijn gewaardeerd op de verkrijgingsprijs. Als activeringsgrens voor apparatuur en inventaris wordt € 2.500 aangehouden.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de universiteit gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de universiteit garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de universiteit ten behoeve van deze deelneming. Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

Leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte waardeverminderingen.

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele voorzieningen voor incurante voorraden.

Werk in opdracht van derden

Het werk in opdracht van derden heeft betrekking op tweede- en derde-geldstroomprojecten en is gewaardeerd op de integrale kosten, verminderd met de eventuele eigen bijdrage. De gedeclareerde termijnen die in relatie staan tot werk in opdracht van derden worden daarop in mindering gebracht.

In de toelichting is een uitsplitsing gegeven van het saldo van onderhanden projecten in enerzijds een positief bedrag betreffende de contracten waarvan de waarde van het verrichte werk de gedeclareerde termijn overtreft en anderzijds een negatief bedrag betreffende de contracten waarvan de gedeclareerde termijnen de waarde van het verrichte werk overtreft. Eventuele noodzakelijke voorzieningen uit hoofde van werk in opdracht van derden zijn in mindering gebracht op de balanspost vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk in opdracht van Derden.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd bij de eerste verwerking tegen reële waarde en na eerste verwerking tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een (eventueel) noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Effecten en liquide middelen

De effecten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij een hoofdsomgarantie is afgegeven. De liquide middelen zijn opgenomen voor de nominale waarde en staan ter vrije beschikking.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserve die ter vrije beschikking staat van het Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de universiteit is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds. Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde. Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorziening. Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de universiteit heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk);
- b. het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- c. er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn opgenomen bij de eerste verwerking tegen de reële waarde en na eerste verwerking tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen in 2010 zijn verantwoord als kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. Schulden worden gewaardeerd bij de eerste verwerking tegen de reële waarde en na eerste verwerking tegen de geamortiseerde kostprijs.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen terzake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Het saldo van projecten uit hoofde van werk in opdracht van derden leidt tot een vordering of een schuld op de balans. Het saldo wordt per project bepaald. Een eventueel noodzakelijke voorziening op een project uit hoofde van werk in opdracht van derden wordt gepresenteerd onder de voorziening verlieslatende contracten.

Financiële instrumenten

De financiële instrumenten bij de UT omvatten de in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Hedge accounting

De universiteit maakt gebruik van renteswaps om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit de afgesloten leningen voor de financiering van het vastgoed. De universiteit past kostprijs hedge accounting toe teneinde de resultaten uit waardeveranderingen van de rente-swaps en de afgedekte schuld gelijktijdig in de winst- en verliesrekening te verwerken. De resultaten uit het niet-effectieve deel van de hedgerelatie worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. Indien een rente-swap niet langer voldoet aan de voorwaarden voor hedge accounting, afloopt of wordt verkocht, wordt de afdekkingsrelatie beëindigd. De cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat nog niet in de winst- en verliesrekening was verwerkt wordt opgenomen als overlopende post in de balans totdat de verwachte transactie heeft plaatsgevonden. Indien de transactie naar verwachting niet meer plaatsvindt, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst- en verliesrekening.

Personeelsbeloningen en pensioenen

Voor de medewerkers van de universiteit is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) en wordt – overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging – in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en –subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en –subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

College-, cursus-, les- en examengelden

College-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het collegejaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt opgenomen na voltooiing van de gehele transactie (de zogeheten completed contract methode). Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen die is gepresenteerd als voorziening verlieslatende contracten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

2.6 Toelichting op de geconsolideerde Balans per 31 december 2009

Materiële vaste activa

	VERKRUIG- INGSPRIJS (VERVAAR- DIGINGS- PRIJS) 2008	WAARDEVER- MINDERINGEN EN AFSCHRU- VINGEN T/M 2008	BOEKWAARDE 31-12-2008	INVESTERINGEN 2009	DES- INVESTE- RINGEN 2009	CORRECTIES/ AFSCHRIJVINGEN VOORGAANDE JAREN	AFSCHRIJ- VINGEN 2009	AANSCHAF- PRIJS	CUMULATIEVE AFSCHRIJVINGEN EN WAARDE- VERMINDERINGEN	BOEKWAARDE 31-12-2009	GEHANTEERD AFSCHRIJVINGS- PERCENTAGE
Gebouwen en terreinen	234,6	76,3	158,3	2,8	4,0	13,9	9,5	233,4	71,9	161,5	3,33%
Inventaris en apparatuur	66,4	51,0	15,4	8,4	1,2	1,2	5,1	73,6	54,9	18,7	33,3/20 & 6,66%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
In uitvoering en vooruitbetalingen	140,9	54,2	86,7	71,5	0,3	-14,0	0,0	212,1	68,2	143,9	
Niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa	13,0	5,2	7,8	0,1	0,1	0,1	0,7	13,0	5,8	7,2	3,33%
<i>Subtotaal</i>	<i>455,0</i>	<i>186,7</i>	<i>268,3</i>	<i>82,8</i>	<i>5,7</i>	<i>1,2</i>	<i>15,3</i>	<i>532,1</i>	<i>200,8</i>	<i>331,3</i>	
Vooruitontvangen investeringsubsidies			-24,2	-9,8	3,4					-30,6	
Totaal in miljoenen euro's	455,0	186,7	244,1	73,0	9,1	1,2	15,3	532,1	200,8	300,7	

Gestelde Zekerheden

Ten behoeve van het gebouw Hengelsestraat 99 een 1ste hypotheekinschrijving tot een bedrag van € 23,6 miljoen, evenals een bedrag van € 9,4 miljoen tot verhaal van verschuldigde renten, vergoedingen en kosten, alsmede verpandingsrechten voortvloeiende uit de subsidietoezeggingen uit hoofde van de huisvestingslasten.

Per 1 januari 2010 is aan de Staat der Nederlanden het recht van eerste hypotheek verstrekt op een deel van het onroerend goed ter zekerheid van de opgenomen leningen.

WOZ EN VERZEKERDE WAARDE GEBOUWEN EN TERREINEN	BEDRAG (M€)	PEILDATUM
WOZ-waarde gebouwen en terreinen UT	106,0	januari 2008
WOZ-waarde gebouwen en terreinen ITC: Hengelsestraat	17,9	januari 2009
WOZ-waarde gebouwen en terreinen ITC: Boulevard 1945 en Haaksbergerstraat	10,8	januari 2008
Totaal WOZ-waarde gebouwen en terreinen	134,7	
Verzekerde waarde gebouwen UT	456,0	juni 2009
Verzekerde waarde gebouwen ITC	75,8	januari 2010
Totaal verzekerde waarde gebouwen	531,8	

Financiële vaste activa

FINANCIËLE VASTE ACTIVA BEDRAGEN IN (M€)	BOEKWAARDE 31-12-2008	INVESTERINGEN 2009	DES- INVESTERINGEN 2009	RESULTAAT 2009	RECLASSIFICATIE 31-12-2009 VAN VOORZ./DEB.	BOEKWAARDE 31-12-2009	RESTERENDE LOOPTIJD IN JAREN
Andere deelnemingen							
BTC, Enschede	0,6			0,1		0,7	
Innofonds Twente B.V., Enschede	1,4					1,4	
Panthera Group B.V., Enschede	0,1			0,1		0,2	
Recore Systems B.V., Enschede	0,0	0,3				0,3	
Subtotaal andere deelnemingen	2,1	0,3	0,0	0,2	0,0	2,6	
Vorderingen op andere deelnemingen							
NDIX B.V., Enschede	0,1					0,1	3 jaar (6%)
Mosaic Systems B.V., Enschede	0,2	0,1				0,3	1 jaar (5%)
U-Needle Holding B.V., Enschede	0,1					0,1	-
Subtotaal vorderingen op andere deeln.	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,5	
Effecten * (> 1 jaar)	0,5					0,5	
Overige vorderingen							
Auditoren, diversen (studenten)	0,1	0,0		0,0		0,1	
Van voorzieningen	-0,1					-0,1	
TOP, diversen	0,0	0,0		0,0		0,0	1-3 jaar (0%)
Naar vorderingen	0,9	0,5		0,0		1,2	
	-0,2					-0,2	
PC's, diversen (studenten)	0,7	0,5		0,2		1,0	1-6 jaar (0%)
Stichting Kansrijk Eigen Baas	0,2	0,2		0,2		0,2	1-3 jaar (0%)
Overige leningen	0,3	0,0		0,3		0,0	1 jaar (4,5%)
Erfpacht woningen	0,0	0,2		0,1		0,1	1 jaar (0%)
	0,1					0,1	
Subtotaal overige vorderingen	1,3	0,9	0,8	0,0	0,0	1,4	
Waarvan kortlopend:	0,5					0,2	
Totaal	3,8					4,8	

* De marktwaarde van de effecten bedroegen op 31 december 2009 € 0,5 miljoen

Vlottende activa

VORDERINGEN	31-12-2009 BEDRAGEN IN M€		31-12-2008 BEDRAGEN IN M€		
Debiteuren			29,3		25,7
OCW			5,9		0,3
Andere deelnemingen					
NCLR		0,5		0,4	
Overige overheden			0,5		0,4
			1,5		1,0
Overige vorderingen					
Verbonden partijen					
Stichting Universiteitsfonds	0,0			0,1	
Totaal verbonden partijen		0,0			0,1
Overige vorderingen					
Bank- en girogaranties uit hoofde van onderwijsbijdragen	0,0			4,7	
Kortlopende vorderingen financiële vaste activa	0,4			0,5	
Overige	0,6			0,7	
		1,0			5,9
Totaal overige vorderingen			1,0		6,0
Overlopende activa					
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk i.o.v. Derden					
▪ vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-85,2			-66,2	
▪ kosten Werk in opdracht van Derden	105,9			94,7	
		20,7			28,5
Overlopende activa					
Vooruitbetaalde kosten	3,1			4,2	
Nog te ontvangen bedragen	13,7			8,6	
Totaal overlopende activa		16,8			12,8
			37,5		41,3
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid			-0,9		-0,6
Totaal			74,8		74,1

Het verloop van de voorzieningen wegens oninbaarheid is als volgt:

	2009 (M€)	2008 (M€)
Saldo per 1 januari	-0,6	-0,7
Onttrekking	0,1	0,1
Dotatie	-0,4	0,0
Stand per 31 december	-0,9	-0,6

Debiteuren

In het debiteurensaldo is een bedrag begrepen van € 3,3 miljoen met een looptijd langer dan 1 jaar.

Effecten en Liquide middelen

EFFECTEN (< 1 JAAR)	BOEKWAARDE 31-12-2008 (M€)	MUTATIES 2009 +/- (M€)	MUTATIES 2009 -/- (M€)	BOEKWAARDE 31-12-2009 (M€)
Aandelen	0,2			0,2
Totaal	0,2	0,0	0,0	0,2

LIQUIDE MIDDELEN	31-12-2009 (M€)	31-12-2008 (M€)
Kasmiddelen	0,1	0,1
Tegoeden op bank- en girorekeningen	9,3	8,9
Deposito's	7,0	5,7
Overige	0,1	0,1
Totaal	16,5	14,8

De liquide middelen staan alle ter vrije beschikking.

Passiva

EIGEN VERMOGEN BEDRAGEN IN (M€)	STAND PER 1 JANUARI 2009		RESULTAAT	OVERIGE MUTATIES	STAND PER 31 DECEMBER 2009	
Algemene reserve						
Algemene reserve		145,7	-6,6			139,1
Bestemmingsreserve (publiek)						
UT	0,2		-0,2		0,0	
ITC	17,0		1,8		18,8	
DOG	1,2		0,2		1,4	
		18,4				20,2
Bestemmingsreserve (privaat)						
HTT	2,3		0,7		3,0	
HTT statutaire reserve	4,2				4,2	
		6,5				7,2
HTT aandeel derden in groepsmaatschappijen		0,2	-0,2			0,0
Totaal		170,8	-4,3			166,5

Voorzieningen

VOORZIENINGEN	SALDO 31-12-2008 (M€)	MUTATIES				SALDO 31-12-2009 (M€)	ONDERVERDELING SALDO 31-12-2009					
		RECLASSIFICATIE	DOTATIES 2009 (M€)	ONTTREKKINGEN 2009 (M€)	VRIJVAL 2009 (M€)		< 1 JAAR (M€)	1-5 JAAR (M€)	> 5JAAR (M€)			
Personeelsvoorzieningen												
Reorganisatie	2,9	0,2	0,2	0,7	0,3	2,3	0,7	1,3	0,3			
Wachtgeld	2,5	-0,3	2,0	0,5	0,9	2,8	1,0	1,5	0,3			
Uitgestelde personeelsbeloning	6,0	0,0	0,6	0,8	0,0	5,8	1,2	3,9	0,7			
Sabatical Leave	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0			
Totaal	11,6	-0,1	2,8	2,1	1,2	11,0	2,9	6,8	1,3			
Verlieslatende contracten												
Contractrisico's	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Overige												
Ondersteuning van studenten	1,8	0,0	1,2	1,1	0,2	1,7						
Naar Raso leningen	-0,1					-0,1						
Milieurisico's	1,7	0,0	1,2	1,1	0,2	1,6	1,3	0,3	0,0			
Pemba	4,0	0,0	0,2	0,0	0,0	4,2	0,0	4,2	0,0			
Totaal	5,8	0,0	1,9	1,2	0,2	6,3	1,3	4,8	0,2			
Totaal geheel	17,4	-0,1	4,7	3,3	1,4	17,3	4,2	11,6	1,5			

Voorziening reorganisatie en wachtgeld

De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, berekend tegen 3,5%. De voorziening heeft tot doel claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige verplichtingen. De universiteit is eigen-ricodragers voor de gehele werkloosheidsuitkeringen inclusief het bovenwettelijke gedeelte. Deze voorziening is bepaald op basis van beschikbare gegevens uit de administratie van het UWV en de opgave van Raet. De onttrekking in 2009 bedroeg € 1,2 miljoen en heeft betrekking op uitkeringen 2009.

Voorziening uitgestelde personeelsbeloning

De voorziening is conform RJ271 en betreft toekomstige uitkeringen voor seniorenregelingen en UT-jubilea. De universiteit biedt haar medewerkers van 57 jaar en ouder onder voorwaarden de mogelijkheid van de seniorenregeling gebruik te maken. Personeelsleden verminderen hun werktijd. Voor de tegenwaarde in geld is een voorziening gevormd inclusief sociale lasten, welke contant is gemaakt tegen 3,5%. De voorziening jubilea is gevormd ten behoeve van toekomstige uitbetalingen in verband met jubilea. De hoogte van de voorziening bedraagt € 1,2 miljoen op basis van contante waarde gewaardeerd tegen 3,5%.

Voorziening ondersteuning studenten

De voorziening betreft opgebouwde rechten overeenkomstig art. 7.51 WHW. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige aanspraken.

Voorziening milieurisico's

De voorziening is gevormd in verband met de renovatie van het vastgoed en meer specifiek wat betreft de asbestsanering. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks geïndexeerd en is gebaseerd op een rapport van deskundigen.

Voorziening Pemba

De universiteit is eigen-ricodragers voor de WAO en WIA. De WAO-uitkeringen gedurende de eerste vijf jaren van de arbeidsongeschiktheid komen hierdoor voor rekening van de universiteit. De voorziening is gewaardeerd tegen het bedrag van de bezoldiging inclusief werkgeverslasten. De universiteit is met ingang van 2006 eigen-ricodragers voor de WIA, hetgeen tot gevolg heeft dat de universiteit het risico voor de lasten van de WGA-uitkeringen gedurende een periode van 10 jaar het eigen-ricodragerschap zelf draagt. Dotatie aan de voorziening vindt plaats op het moment dat voorzien wordt dat een werknemer instroomt in de WIA.

Langlopende schulden en Kortlopende schulden

LANGLOPENDE SCHULDEN	BEDRAG LENING 31-12-2008 (M€)	AANGEGANE LENINGEN O/G 2009 (M€)	AFLOSSINGEN 2010/ NAAR KORT- LOPENDE SCHULDEN (M€)	BEDRAG BOEKWAARDE 31-12-2009 (M€)	RENTE- PERCENTAGE %	RESTERENDE LOOPTIJD IN JAREN
Kredietinstellingen						
ABN Financierings-arrangementen 2004	24,5	50,5	0,5	74,5	variabel	> 5 jaar
BNG 17-3-2003	0,3		0,1	0,2	3,75 %	5
Bouwfonds Property	9,3		0,5	8,8	5,25%	13
Totaal	34,1	50,5	1,1	83,5		

OVERIGE LANGLOPENDE SCHULDEN	SALDO 31-12-2008 (M€)	DOTATIES 2009 (M€)	ONTTREKKINGEN 2009 (M€)	VRIJVAL 2009 (M€)	SALDO 31-12-2009 (M€)
Overige					
Personele verplichtingen	0,3	0,0	0,1	0,2	0,0
Naar kortlopende schulden	-0,2				0,0
Totaal	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0

De langlopende schulden met betrekking tot de personele verplichtingen zijn aangegaan in het kader van de non-activiteitsregeling.

KORTLOPENDE SCHULDEN	31-12-2009 (M€)		31-12-2008 (M€)	
Kredietinstellingen		0,6		0,6
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk in opdracht van Derden:				
▪ vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	47,4		47,8	
▪ kosten Werk in opdracht van Derden	-30,4		-26,6	
		17,0		21,2
Crediteuren		21,1		14,1
Schulden aan andere deelnemingen		0,0		0,1
Belastingen en premies sociale verzekeringen:				
Loonheffing	10,3		5,7	
Omzetbelasting	0,4		4,6	
Premies sociale verzekeringen	1,8		1,3	
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen		12,5		11,6
Schulden terzake pensioenen		2,5		2,4
Overige kortlopende schulden:				
Personele verplichtingen	0,0		0,2	
Waarborgsommen	0,1		0,1	
Vooruitontvangen/nog te betalen bedragen	6,1		2,9	
Vooruitontvangen i.h.k.v. bestemmingsfondsen	2,0		3,0	
Ontvangen voorschotten brandschade	0,2		0,7	
Ontvangen voorschotten Werk in opdracht van Derden	27,7		22,8	
Verbonden partijen	0,6		0,6	
Diversen	2,9		3,3	
Totaal overige kortlopende schulden		39,6		33,6
Overlopende passiva:				
Vakantiedagen/-geld	15,4		15,9	
Vooruitontvangen collegegelden	4,8		9,1	
Studieprogramma's ITC	4,0		0,7	
Vooruitontvangen i.h.k.v. doelsubsidies OC&W	0,7		1,0	
Transitoria	11,9		4,7	
Totaal overlopende passiva		36,8		31,4
Totaal		130,1		115,0

2.7 Overlopende passiva, doelsubsidies en OC&W

PROJECTBESCHRIJVING	BESCHIKKING	DATUM	TOEGEWEZEN SUBSIDIE BEDRAG K€	ONTVANGEN SUBSIDIE T/M JAAR 2008 K€	TOTALE BESTEDINGEN T/M 2008 K€	SALDO 31-12-2008 K€	2009				TOTALE BESTEDINGEN T/M 2009 K€
							ONTVANGEN SUBSIDIE K€	BESTEDINGEN EXPLOITATIE- SUBSIDIES	BESTEDINGEN INVESTERINGS- SUBSIDIES	SALDO 31-12-2009 K€	
Vernieuwing promotietrajecten	HO/BL/05/49472	16-nov-05	381,0	381,0	69,0	312,0	-	80,0	-	232,0	149,0
Allochtonenbeleid	BGS/UBT-06/100862 U	1-jun-06	110,0	110,0	105,2	4,8	-	1,8	-	3,0	107,0
Studenten met een functiebeperking	BGS/UBT-06/214486 M	19-dec-06	78,0	78,0	7,0	71,0	-	70,2	-	0,8	77,2
WO-sprint 1e tranche	VOHO.06.342/PB	24-feb-06	2.200,0	1850,0	1255,6	594,4	-	647,7	-	53,3	1.903,3
WO-sprint 2e tranche 2009/2010	HO.09.1856	2-jun-09	608,4				531,3	97,0		434,3	97,0
WO-sprint 2e tranche 2010	HO.09.4033	15-sep-09	150,0				150,0			150,0	-
Bewordering van de benutting van het Cito - leerlingvolgsteem	OND/ODB-08/133749 U	16-okt-08	141,8	56,7	7,5	49,2		134,3		28,4	141,8
Dimensies van attitude	VTB09.2565/SP	28-jul-09	250,0				250,0	73,7		176,3	73,7
BES-eilanden	IB/136240	5-jul-09	230,0				230,0	39,7		190,3	39,7
Akademie-assistenten	HO&S/BL/103061	20-feb-09	111,2				111,2	57,3		53,9	57,3
Educatieve minoren	OND/ODB-2009/130187 U	12-nov-09	108,6				108,6	-		108,6	-
Totaal			4.369,0	2.475,7	1.444,3	1.031,4	1.437,8	1.201,7	-	1.267,5	2.646,0

2.8 Financiële instrumenten

Algemeen

De universiteit maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan renterisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen en rente-swaps om toekomstige transacties en kasstromen af te dekken.

Renterisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De Universiteit heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

2.9 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Auteursrechten readers / reprorecht

De universiteit stelt readers samen, waarin gedeelten zijn overgenomen uit auteursrechtelijk beschermde werken. Bij overnames worden aan uitgevers auteursrechten betaald. Daarnaast is de universiteit reprorecht verschuldigd in verband met het maken van kopieën uit auteursrechtelijk beschermde werken. De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) heeft namens de universiteiten met de Stichting Reprorecht een overeenkomst gesloten waarin de omvang van de verschuldigde rechten is vastgelegd.

Erfpachtverplichtingen

De erfpachter van de woningen heeft de bevoegdheid het erfpachtrecht en de opstallen bij aangetekend schrijven aan de onroerend goed vennootschap aan te bieden. In dat geval is de vennootschap verplicht het erfpachtrecht en de opstallen te kopen. De koopsom zal door beide partijen in onderling overleg worden vastgesteld.

Borgstellingen

Ten behoeve van High Tech Factory B.V. (voorheen Microsysteem Technologie Foundry B.V) is een borgstelling aan de Bank Nederlandse Gemeenten afgegeven. De lening bedraagt per jaareinde 2009 € 0,3 miljoen (2008: € 0,3 miljoen).

Ten behoeve van de ontvanger van de belasting/Douane Noord/kantoor Groningen Engelse Kamp is op 11 oktober 2007 een borgstelling afgegeven groot 6.000 euro (2008: 6.000 euro) inzake aan de UT verleende vrijstellingsvergunningen.

Garantstellingen

Ten behoeve van de huisvesting van de Faculteit MB in het kantoorpand Capitool 15 te Enschede is op 20 januari 2004 aan de verhuurder een bankgarantie verstrekt groot € 0,3 miljoen (2008: € 0,3 miljoen).

Ten behoeve van de huisvesting van de nevenvestiging van de Santar B.V. is aan de verhuurder een bankgarantie verstrekt groot € 10.000 (2008: € 10.000).

Aan de Stichting Thermoplastic Composites Research Center (TPRC) is een garantstelling afgegeven van € 2.1 miljoen m.b.t. inbreng van toekomstige partners van TPRC in een EFRO-project. De garantstelling vangt aan op 15 oktober 2009 en eindigt op 31 december 2014.

Claims

Door enkele bij nieuwbouwprojecten betrokken partijen zijn claims ingediend bij de UT. Door de UT zijn tegenclaims ingediend bij de betreffende partijen. De uitkomst van deze claims is op dit moment onzeker. Er zijn geen voorzieningen opgenomen in de jaarrekening ter zake van deze claims. Verder is er een vijftal geschillen met medewerkers waarvoor geen voorziening is gevormd omdat de uitkomst onzeker is.

Verplichtingen

De lopende verplichtingen ultimo 2009 in het kader van de bouwactiviteiten bedroegen circa € 153 miljoen (2008: € 139 miljoen). Hierop zijn ultimo 2009 voor een bedrag van € 143 miljoen (2008: € 83 miljoen) termijnbetalingen voldaan.

Door de instelling zijn in het kader van onderhoud aan gebouwen en terreinen meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van € 1,6 miljoen per jaar.

Door de instelling zijn ultimo 2009 in het kader van de inkoop van goederen en diensten financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van ca. € 3,0 miljoen.

Ten behoeve van de huisvesting van de faculteit Management en Bestuur is een overeenkomst van huur aangegaan voor het pand Capitool 15 te Enschede voor een periode van 15 december 2002 tot en met 30 juni 2009. De (aanvangs)jaarhuur bedraagt € 1,2 miljoen, jaarlijks te indexeren, voor het eerst op 1 oktober 2004 op basis van het CPI-werknemers laag. De opzegtermijn bedraagt 12 maanden. Inmiddels is de overeenkomst met 1 jaar verlengd tot 30 juni 2010.

Voor het pand Institutenweg 25 is een huurovereenkomst aangegaan van 1 oktober 2008 tot en met 31 december 2010 met een optie van telkens 1 jaar. De jaarlijkse huur bedraagt € 0,3 miljoen, jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex (CPI). De opzegtermijn is 6 maanden.

Ten behoeve van de huisvesting van de nevenvestiging van Santar B.V. te Deventer is een huurovereenkomst aangegaan voor een periode van 5 jaar vanaf 1 februari 2004 tot en met 31 januari 2009. De huur bedraagt € 40.000 en wordt jaarlijks geïndexeerd. De huurovereenkomst is met 2 jaar verlengd.

Voor de Porta Cabins (Chalet) is met Hodes Rentinvest een huurovereenkomst aangegaan van 1 februari 2009 tot en met 31 januari 2014. De jaarlijkse huur bedraagt € 0,3 miljoen, jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex (CPI). De opzegtermijn bedraagt 3 maanden.

Inzake de financial lease-overeenkomst met betrekking tot het gebouw Hengelosestraat 99 is per balansdatum een rentebedrag verschuldigd van € 3,4 miljoen.

Door de oprichting van ITC International Hotel B.V. (IIH B.V.) heeft ITC zich per 31 december 1998 verplicht tot volledige nakoming van de verplichtingen welke zijn aangegaan door IIH B.V. Hieronder valt ook de verplichting betreffende de huurovereenkomst inzake het studentenhotel "Hof van Arke". Uitgaande van een oplevering per 1 juli 2012 wordt rekening gehouden met een verplichting van € 0,7 miljoen.

Financieringsovereenkomst Vastgoed

Eind maart 2004 is met de bank een financieringsovereenkomst afgesloten die voorziet in het aantrekken van een viertal leningen met een totaal bedrag van € 100 miljoen ter financiering van de investeringen in het kader van het vastgoedplan van de universiteit.

LENING	BEDRAG	GEPLANDE OPNAMEDATUM	EINDDATUM	RENTE TOT 01-01-2008	RENTE VANAF 01-01-2008
13-jarige roll-over	M€ 25	01-12-2008	01-01-2017	3-mnds Euribor + 1 bp	5,1825%
13-jarige roll-over	M€ 25	01-10-2009	01-08-2016	3-mnds Euribor + 1 bp	5,16%
11-jarige roll-over	M€ 25	04-01-2010	01-11-2014	3-mnds Euribor + 1 bp	5,08%
9-jarige roll-over	M€ 25	01-08-2010	01-08-2012	3-mnds Euribor + 1 bp	4,945%

Door de gekozen financieringsconstructie loopt de universiteit tot het moment van opname van de leningen een renterisico dat bestaat uit het verschil tussen de geldende variabele rente en de overeengekomen vaste rente. Ultimo 2009 bedraagt dit risico circa € 0,3 miljoen (2008: € 2,3 miljoen), dat off-balance is opgenomen.

2.10 Toelichting op de geconsolideerde Staat van baten en lasten over 2009

BATEN	REALISATIE 2009 (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Rijksbijdragen		
Rijksbijdrage OCW	193,0	179,5
Geoormerkte OCW subsidies	0,0	0,9
Toerekening investeringssubsidies OCW	-	-
Overige subsidies OCenW	0,0	0,9
Af: inkomensoverdrachten		
Totaal rijksbedragen	193,0	180,4
Collegegelden	15,7	14,6
Baten werk in opdracht van derden		
Contractonderwijs	1,5	1,4
	1,5	1,4
Internationale organisaties	17,8	12,6
Nationale overheden	11,3	10,5
NWO	15,2	21,2
KNAW	0,0	0,0
Overige non-profit organisaties	7,7	6,8
Bedrijven	11,7	10,3
Contractonderzoek	63,7	61,4
Overige	-	-
Mutatie werk in opdracht van derden	12,0	0,0
Totaal baten werk in opdracht van derden	77,2	62,8
Overige baten		
Verhuur onroerende zaken	6,0	5,1
Detachering personeel	0,5	0,2
Overige *	16,8	16,0
Totaal overige baten	23,3	21,3
Totaal baten	309,2	279,1

* SPECIFICATIE OVERIGE BATEN	2009 (IN M€)	2008 (IN M€)
Verkoop catering	0,5	1,4
Subsidieregelingen, cursussen en congressen	1,1	1,2
Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,4	0,3
Doorberekende energie	1,1	1,1
Omzet resultaatprojecten	3,2	3,2
Onderwijsmateriaal, kennisvalorisatie etc.	10,5	8,8
Totaal	16,8	16,0

Lasten	REALISATIE 2009 (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Personeelslasten		
Brutolonen en salarissen	145,8	130,0
Sociale lasten	10,1	8,7
Pensioenpremies	24,4	21,0
Lonen en salarissen	180,3	159,7
Dotaties personele voorzieningen	1,7	2,6
Personeel niet in loondienst	6,5	5,3
Overige	9,5	7,5
Overige personele lasten	17,7	15,4
Af: uitkeringen	-	-
Totaal	198,0	175,1
Aantal fte's per 31-12		
WP/OP	1.710,6	1.581,8
OBP	1.230,7	1.151,5
Totaal	2.941,3	2.733,3
Overzicht bezoldigingen CvB/RvT		
College van Bestuur (inclusief gewezen leden)	0,7	0,8
Raad van Toezicht	0,1	0,1
Totaal	0,8	0,9
Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	-	-
Gebouwen	10,2	12,4
Inventaris en apparatuur	5,1	4,4
Overige materiële vaste activa	-	-
Totaal	15,3	16,8
Huisvestingslasten		
Huur	2,6	2,0
Verzekeringen	0,4	0,4
Onderhoud	3,9	4,0
Energie en water	6,4	6,4
Schoonmaakkosten	2,9	2,8
Heffingen	1,1	1,0
Overige	2,4	2,0
Totaal	19,7	18,6
Overige instellingslasten		
Administratie- en beheerslasten	16,6	13,0
Inventaris en apparatuur	7,6	5,8
Dotatie overige voorzieningen	1,7	1,3
Overige *	50,5	44,0
Totaal	76,4	64,1

* SPECIFICATIE OVERIGE LASTEN	2009 (IN M€)	2008 (IN M€)
Boeken en tijdschriften	2,9	2,8
Technische materialen, drukwerk etc.	9,0	8,6
Grondstoffen	0,7	1,2
Overige kosten gelieerde ondernemingen	12,2	9,3
Dotatie egalisatierekening investeringssubs.	1,8	0,9
Reis- en verblijfkosten	7,4	6,9
Uitbesteed werk	12,0	9,5
Beurzen	0,7	1,2
Huur, onderhoud apparatuur, etc.	3,8	3,6
Totaal	50,5	44,0

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	REALISATIE 2009 (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Rentebaten	0,5	1,2
Rentelasten	-4,6	-0,9
Saldo financiële baten en lasten	-4,1	0,3

2.11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2009

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2009 van de universiteit. Ten aanzien van de enkelvoudige staat van baten en lasten van de universiteit is gebruik gemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 BW.

Voor zover posten uit de balans en staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en de staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van rechtspersonen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de universiteit in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de universiteit en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Kosten vergoed aan extern accountant

De kosten van de extern accountant zijn verantwoord onder de overige lasten en kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Bedragen x €1.000	TOTAAL	
	2009	2008
<i>KPMG Accountants:</i>		
Onderzoek jaarrekening	94	94
Andere controleopdrachten	139	215
Andere niet controlediensten	25	89
Sub-totaal	258	398
<i>KPMG Meyburg:</i>		
Advieswerk op fiscaal terrein	183	196
Totaal	441	594

2.12 Enkelvoudige Balans en Staat van baten en lasten over 2009

Enkelvoudige Balans per 31 december 2009

ACTIVA	31-12-2009 (IN M€)	31-12-2008 (IN M€)
Vaste activa		
Materiële vaste activa	255,6	197,3
Financiële vaste activa	43,3	41,3
Totaal vaste activa	298,9	238,6
Vlottende activa		
Vorraden	0,4	0,4
Vorderingen	71,2	70,9
Effecten	0,0	0,0
Liquide middelen	2,1	3,1
Totaal vlottende activa	73,7	74,4
Totaal activa	372,6	313,0

PASSIVA	31-12-2009 (IN M€)	31-12-2008 (IN M€)
Eigen vermogen	166,5	170,6
Voorzieningen	16,2	16,2
Langlopende schulden	74,5	24,6
Kortlopende schulden	115,4	101,6
Totaal Passiva	372,6	313,0

Enkelvoudige Staat van Baten en Lasten over 2009

	REALISATIE 2009 (IN M€)	BEGROTING 2009 (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Baten			
Rijksbijdragen	168,6	159,0	156,9
Collegegelden	13,7	14,5	12,5
Baten werk in opdracht van derden	67,4	58,4	56,8
Overige baten	17,1	15,9	16,0
Totaal baten	266,8	247,8	242,2
Lasten			
Personeelslasten	175,9	173,7	154,6
Afschrijvingen	11,8	11,7	13,4
Huisvestingslasten	18,8	22,4	17,7
Overige lasten	63,2	43,5	53,7
Totaal lasten	269,7	251,3	239,4
Saldo baten en lasten	-2,9	-3,5	2,8
Saldo financiële baten en lasten	-3,4	-2,0	1,0
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-6,3	-5,5	3,8
Resultaat deelnemingen	2,2		1,2
Nettoresultaat	-4,1	-5,5	5,0

2.13 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2009

Materiële vaste activa

	AANSCHAF PRIJS	CUMULATIEVE AFSCHRIJVING EN EN WAARDEVER- MINDERING	BOEKWAARDE 1 JANUARI 2009	INVESTeringen 2009	DES- INVEST- RINGEN 2009	CORRECTIES/ AFSCHRIJVINGEN VOORGAANDE JAREN OVERIGE	AFSCHRIJ- VINGEN 2009	AANSCHAF- PRIJS	CUMULATIEVE AFSCHRIJVINGEN EN WAARDE- VERMINDERINGEN	BOEKWAARDE 31-12-2009	GEHANTEERD AFSCHRIJVINGS- PERCENTAGE
Gebouwen en terreinen	175,5	53,4	122,1	2,3	4,0	13,9	7,5	173,8	47,0	126,8	3,33 %
Inventaris en apparatuur	59,7	47,2	12,5	7,1	0,7	0,7	4,3	65,7	50,4	15,3	33,3% en 20 %
Anderere vaste bedrijfsmiddelen	140,9	54,2	86,7	71,5	0,3	-14,0		212,1	68,2	143,9	
In uitvoering en vooruitbetalingen											
Niet aan het proces dienstbare materiële vaste activa											
<i>Subtotaal</i>	<i>376,1</i>	<i>154,8</i>	<i>221,3</i>	<i>80,9</i>	<i>5,0</i>	<i>0,6</i>	<i>11,8</i>	<i>451,6</i>	<i>165,6</i>	<i>286,0</i>	
Vooruitontvangen investeringsubsidies			-24,0	-9,8	3,4					-30,4	
Totaal in miljoenen euro's	376,1	154,8	197,3	71,1	8,4	0,6	11,8	451,6	165,6	255,6	

Per 1 januari 2010 is aan de Staat der Nederlanden het recht van eerste hypotheek verstrekt op een deel van het onroerend goed ter zekerheid van de opgenomen leningen.

WOZ EN VERZEKERDE WAARDE GEBOUWEN EN TERREINEN	BEDRAG (M€)	PEILDATUM
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	106,0	januari 2008
Verzekerde waarde gebouwen	456,0	juni 2009

Financiële vaste activa

BEDRAGEN IN (M€)	BOEKWAARDE 31-12-2008	INVESTERINGEN 2009	DES- INVESTERINGEN 2009	RESULTAAT 2009	RECLASSIFICATIE 31-12-2009 VAN VOORZIENINGEN	BOEKWAARDE 31-12-2009	RESTERENDE LOOPTIJD IN JAREN
Deelneming groepsmaatschappijen							
ITC	17,1			1,7		18,8	
Holding Technopolis Twente B.V.	6,5	0,5		0,2		7,2	
Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	1,2			0,2		1,4	
	24,8	0,5	0,0	2,1	0,0	27,4	
Andere deelnemingen							
BTC, Enschede	0,6			0,1		0,7	
Innofonds Twente B.V., Enschede	1,4					1,4	
Overige	-					-	
	2,0	0,0	0,0	0,1	0,0	2,1	
		VERSTREKTE LENINGEN U/G 2009	AFLOSSINGEN 2009	FINANCIËLE ONDERSTEUNING (ART. 7.51 WHW)			
Vorderingen op groepsmaatschappijen							
Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	9,6		0,9			8,7	30 jaar (4,5%)
Holding Technopolis Twente B.V.	4,1	0,2	0,4			3,9	(0-5%)
	13,7	0,2	1,3			12,6	
Vorderingen op andere deelnemingen							
NDIX	0,1					0,1	2 jaar (6%)
Overige vorderingen							
Auditoren, diversen (studenten)	0,1					0,1	
Van voorzieningen	-0,1					-0,1	
	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1-3 jaar (0%)
TOP, diversen	0,9	0,5	0,2	0,0		1,2	
Naar vorderingen	-0,2					-0,2	
	0,7	0,5	0,2	0,0	0,0	1,0	1-6 jaar (0 %)
PC's, diversen (studenten)	0,2	0,2	0,2	0,0		0,2	1-3 jaar (0 %)
Stichting Kansrijk Eigen Baas	0,3		0,3	0,0		0,0	1 jaar (4,5 %)
Overige leningen	0,0	0,2	0,1	0,0		0,1	1 jaar (0 %)
Subtotaal overige vorderingen	1,2	0,9	0,8	0,0	0,0	1,3	
Waarvan kortlopend:	0,5					0,2	
Totaal	41,3					43,3	

Vlottende activa (enkelvoudig)

VORDERINGEN	31-12-2009 BEDRAGEN IN M€		31-12-2008 BEDRAGEN IN M€	
Debiteuren			27,6	23,6
OCW			5,9	0,3
Groepsmaatschappijen				
ITC		0,0		0,1
Holding Technopolis Twente B.V.		0,2		0,1
Drienerbeek Onroerend Goed B.V.		0,1		0,0
			0,3	0,2
Andere deelnemingen				
NCLR		0,5		0,4
			0,5	0,4
Overige overheden			1,5	1,0
Overige vorderingen				
Verbonden partijen				
Stichting Universiteitsfonds	0,0		0,1	
Totaal verbonden partijen		0,0		0,1
Overige vorderingen				
Bank- en girogaranties uit hoofde van onderwijsbijdragen	0,0		4,7	
Kortlopende vorderingen financiële vaste activa	0,4		0,5	
Overige	0,4		0,6	
		0,8		5,8
Totaal overige vorderingen			0,8	5,9
Overlopende activa				
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk i.o.v. Derden				
▪ vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-84,7		-66,2	
▪ kosten Werk in opdracht van Derden	104,3		94,7	
		19,6		28,5
Overlopende activa				
Vooruitbetaalde kosten	2,5		3,7	
Nog te ontvangen bedragen	13,4		7,9	
		15,9		11,6
Totaal overlopende activa			35,5	40,1
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid			-0,9	-0,6
Totaal			71,2	70,9

Het verloop van de voorzieningen wegens oninbaarheid is als volgt:

	2009 (M€)	2008 (M€)
Saldo per 1 januari	-0,6	-0,7
Onttrekking	0,1	0,1
Dotatie	-0,4	
Stand per 31 december	-0,9	-0,6

Debiteuren

In het debiteurensaldo is een bedrag begrepen van € 3,3 miljoen met een looptijd langer dan 1 jaar.

Liquide middelen (enkelvoudig)

LIQUIDE MIDDELEN	31-12-2009 (M€)	31-12-2008 (M€)
Kasmiddelen	0,1	0,1
Tegoeden op bank- en girorekeningen	1,4	2,9
Deposito's	0,5	0,0
Overige	0,1	0,1
Totaal	2,1	3,1

De liquide middelen staan alle ter vrije beschikking.

Passiva

EIGEN VERMOGEN BEDRAGEN IN (M€)	STAND PER 1 JANUARI 2009		RESULTAAT	OVERIGE MUTATIES	STAND PER 31 DECEMBER 2009	
Algemene reserve						
Algemene reserve		145,7	-6,6			139,1
Bestemmingsreserve (publiek)						
UT	0,2		-0,2		0,0	
ITC	17,0		1,8		18,8	
DOG	1,2		0,2		1,4	
		18,4				20,2
Bestemmingsreserve (privaat)						
HTT	2,3		0,7		3,0	
HTT statutaire reserve	4,2				4,2	
		6,5				7,2
Totaal		170,6	-4,1			166,5

Voorzieningen

VOORZIENINGEN	SALDO 31-12-2008 (M€)	MUTATIES				SALDO 31-12-2009 (M€)	ONDERVERDELING SALDO 31-12 2009				
		RECLASSIFICATIE	DOTATIES 2009 (M€)	ONTTREKKINGEN 2009 (M€)	VRUJVAL 2009 (M€)		< 1 JAAR (M€)	1-5 JAAR (M€)	> 5JAAR (M€)		
Personeelsvoorzieningen											
Reorganisatie	2,5	0,2	0,2	0,7	0,3	1,9	0,6	1,1	0,2		
Wachtgeld	1,9	-0,3	1,9	0,3	0,9	2,3	0,8	1,3	0,2		
Uitgestelde personeelsbeloning	5,8		0,6	0,8		5,6	1,1	3,9	0,6		
Sabatical Leave	0,2			0,1		0,1		0,1			
Totaal	10,4	-0,1	2,7	1,9	1,2	9,9	2,5	6,4	1,0		
Verlieslatende contracten											
Contractrisico's											
Totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Overige											
Ondersteuning van studenten	1,8		1,2	1,1	0,2	1,7					
Naar Raso leningen	-0,1					-0,1					
Milieurisico's	1,7	0,0	1,2	1,1	0,2	1,6	1,3	0,3	0,0		
Pemba	4,0		0,2			4,2		4,2			
	0,1		0,5	0,1		0,5		0,3	0,2		
Totaal	5,8	0,0	1,9	1,2	0,2	6,3	1,3	4,8	0,2		
	16,2	-0,1	4,6	3,1	1,4	16,2	3,8	11,2	1,2		

Voorziening reorganisatie en wachtgeld

De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde, berekend tegen 3,5%. De voorziening heeft tot doel claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige verplichtingen. De universiteit is eigen-risicodragers voor de gehele werkloosheidsuitkeringen inclusief het bovenwettelijke gedeelte. Deze voorziening is bepaald op basis van beschikbare gegevens uit de administratie van het UWV en de opgave van Raet. De onttrekking in 2009 bedroeg € 1,0 miljoen en heeft betrekking op uitkeringen 2009.

Voorziening uitgestelde personeelsbeloning

De voorziening is conform RJ271 en betreft toekomstige uitkeringen voor seniorenregelingen en UT-jubilea. De universiteit biedt haar medewerkers van 57 jaar en ouder onder voorwaarden de mogelijkheid van de seniorenregeling gebruik te maken. Personeelsleden verminderen hun werktijd. Voor de tegenwaarde in geld is een voorziening gevormd inclusief sociale lasten, welke contant is gemaakt tegen 3,5%. De voorziening jubilea is gevormd ten behoeve van toekomstige uitbetalingen in verband met jubilea. De hoogte van de voorziening bedraagt € 1,2 miljoen op basis van contante waarde gewaardeerd tegen 3,5%.

Voorziening ondersteuning studenten

De voorziening betreft opgebouwde rechten overeenkomstig art. 7.51 WHW. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige aanspraken.

Voorziening milieurisico's

De voorziening is gevormd in verband met de renovatie van het vastgoed en meer specifiek wat betreft de asbestsanering. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks geïndexeerd en is gebaseerd op een rapport van deskundigen.

Voorziening Pemba

De universiteit is eigen-risicodragers voor de WAO en WIA. De WAO-uitkeringen gedurende de eerste vijf jaren van de arbeidsongeschiktheid komen hierdoor voor rekening van de universiteit. De voorziening is gewaardeerd tegen het bedrag van de bezoldiging inclusief werkgeverslasten. De universiteit is met ingang van 2006 eigen-risicodragers voor de WIA, hetgeen tot gevolg heeft dat de universiteit het risico voor de lasten van de WGA-uitkeringen gedurende een periode van 10 jaar het eigen-risicodragerschap zelf draagt. Dotatie aan de voorziening vindt plaats op het moment dat voorzien wordt dat een werknemer instroomt in de WIA.

Langlopende schulden en kortlopende schulden

LANGLOPENDE SCHULDEN	BEDRAG LENING 31-12-2008 (M€)	AANGEGANE LENINGEN O/G 2009 (M€)	AFLOSSINGEN 2010/ NAAR KORT- LOPENDE SCHULDEN (M€)	BEDRAG BOEKWAARDE 31-12-2009 (M€)	RENTE- PERCENTAGE %	RESTERENDE LOOPTIJD IN JAREN
Kredietinstellingen						
ABN Financierings-arrangementen 2004	24,5	50,5		75,0	variabel	> 5 jaar
Waarvan kortlopend				0,5		
Totaal	24,5	50,5	0,0	74,5		

OVERIGE LANGLOPENDE SCHULDEN	SALDO 31-12-2008 (M€)	DOTATIES 2009 (M€)	ONTTREKKINGEN 2009 (M€)	VRIJVAL 2009 (M€)	SALDO 31-12-2009 (M€)
Personele verplichtingen	0,3		0,1	0,2	0,0
Naar kortlopende schulden	-0,2				0,0
Totaal	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0

De langlopende schulden met betrekking tot de personele verplichtingen zijn aangegaan in het kader van de non-activiteitsregeling.

KORTLOPENDE SCHULDEN	31-12-2009 (M€)		31-12-2008 (M€)	
Kredietinstellingen		-		-
Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen Werk in opdracht van Derden:				
▪ vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	40,9		42,4	
▪ kosten Werk in opdracht van Derden	-28,9		-26,6	
		12,0		15,8
Crediteuren		20,0		12,8
Schulden aan groepsmaatschappijen		0,6		0,0
Schulden aan andere deelnemingen		0,0		0,1
Belastingen en premies sociale verzekeringen:				
Loonheffing	9,3		4,9	
Omzetbelasting	0,4		4,6	
Premies sociale verzekeringen	1,8		1,3	
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen		11,5		10,7
Schulden terzake pensioenen		2,3		2,2
Overige kortlopende schulden:				
Personele verplichtingen	0,0		0,2	
Waarborgsommen	0,1		0,1	
Vooruitontvangen/nog te betalen bedragen	6,1		2,9	
Vooruitontvangen i.h.k.v. bestemmingsfondsen	2,0		3,0	
Ontvangen voorschotten brandschade	0,2		0,7	
Ontvangen voorschotten Werk in opdracht van Derden	27,7		22,8	
Verbonden partijen	0,6		0,6	
Diversen	2,2		1,9	
Totaal overige kortlopende schulden		38,9		32,2
Overlopende passiva:				
Vakantiedagen/-geld	12,9		13,6	
Vooruitontvangen collegegelden	4,8		9,1	
Vooruitontvangen i.h.k.v. doelsubsidies OC&W	0,7		1,0	
Transitoria	11,7		4,1	
Totaal overlopende passiva		30,1		27,8
Totaal		115,4		101,6

2.14 Toelichting op de enkelvoudige Staat van baten en lasten over 2009

BATEN	REALISATIE 2009 (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Rijksbijdragen		
Rijksbijdrage OCW	168,6	156,0
Geoormerkte OCW subsidies	0,0	0,9
Toerekening investeringssubsidies OCW	-	-
Overige subsidies OCenW	0,0	0,9
Af: inkomensoverdrachten		
Totaal rijksbedragen	168,6	156,9
Collegegelden	13,7	12,5
Baten werk in opdracht van derden		
Contractonderwijs	1,5	1,4
	1,5	1,4
Internationale organisaties	11,3	10,0
Nationale overheden	9,8	8,7
NWO	14,0	19,9
KNAW	0,0	0,0
Overige non-profit organisaties	7,6	6,7
Bedrijven	11,4	10,2
Contractonderzoek	54,1	55,5
Overige	-	-
Mutatie werk in opdracht van derden	11,8	0,1
Totaal baten werk in opdracht van derden	67,4	56,8
Overige baten		
Verhuur onroerende zaken	2,4	2,1
Detachering personeel	0,5	0,2
Overige *	14,2	13,7
Totaal overige baten	17,1	16,0
Totaal baten	266,8	242,2

* SPECIFICATIE OVERIGE BATEN	2009 (IN M€)	2008 (IN M€)
Verkoop catering	0,0	0,9
Subsidieregelingen, cursussen en congressen	1,1	1,2
Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,4	0,3
Doorberekende energie	1,1	1,1
Omzet resultaatprojecten	3,8	3,2
Onderwijsmateriaal, kennisvalorisatie etc.	7,8	7,0
Totaal	14,2	13,7

Lasten	REALISATIE 2009 (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Personeelslasten		
Brutolonen en salarissen	129,2	114,7
Sociale lasten	8,6	7,5
Pensioenpremies	22,3	19,1
Lonen en salarissen	160,1	141,3
Dotaties personele voorzieningen	1,6	2,6
Personeel niet in loondienst	5,8	4,6
Overige	8,4	6,1
Overige personele lasten	15,8	13,3
Af: uitkeringen		-
Totaal	175,9	154,6
Aantal fte's per 31-12		
WP/OP	1.578,6	1.454,8
OBP	1.078,0	1.001,1
Totaal	2.656,6	2.455,9
Overzicht bezoldigingen CvB/RvT		
College van Bestuur (inclusief gewezen leden)	0,5	0,6
Raad van Toezicht	0,1	0,1
Totaal	0,6	0,7
Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	-	-
Gebouwen	7,5	9,8
Inventaris en apparatuur	4,3	3,6
Overige materiële vaste activa	-	-
Totaal	11,8	13,4
Huisvestingslasten		
Huur	4,3	3,7
Verzekeringen	0,4	0,3
Onderhoud	3,1	3,3
Energie en water	5,8	5,7
Schoonmaakkosten	2,3	2,2
Heffingen	0,8	0,8
Overige	2,1	1,7
Totaal	18,8	17,7
Overige instellingslasten		
Administratie- en beheerslasten	16,2	12,3
Inventaris en apparatuur	7,4	5,7
Dotatie overige voorzieningen	1,7	1,3
Overige *	37,9	34,4
Totaal	63,2	53,7

* SPECIFICATIE OVERIGE LASTEN	2009 (IN M€)	2008 (IN M€)
Boeken en tijdschriften	2,7	2,6
Technische materialen, drukwerk etc.	9,0	8,5
Grondstoffen	0,5	1,1
Dotatie egalisatierekening investeringssubs.	1,9	0,9
Reis- en verblijfkosten	7,4	6,9
Uitbesteed werk	12,0	9,5
Beurzen	0,7	1,2
Huur, onderhoud apparatuur, etc.	3,7	3,7
Totaal	37,9	34,4

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	REALISATIE 2009 (IN M€)	REALISATIE 2008 (IN M€)
Rentebaten	0,5	1,4
Rentelasten	-3,9	-0,4
Saldo financiële baten en lasten	-3,4	1,0

2.15 Overzicht verbonden partijen

CODE ACTIVITEITEN
1. Contractonderwijs
2. Contractonderzoek
3. Onroerende zaken
4. Overige

Meerderheidsdeelnemingen

NAAM	JURIDISCHE VORM	STATUTAIRE ZETEL	CODE ACTIVITEITEN	EIGEN VERMOGEN PER 31-12-2009(M€)	EXPLOITATIE-RESULTAAT 2009(M€)	VERKLARING ART 2:403 BW	CONSOLIDATIE	DEELNAME PERCENTAGE
Drienerbeek Onroerend Goed Holding Technopolis Twente	B.V. B.V.	Enschede Enschede	3 4	M€ 1,4 M€ 7,3	M€ 0,2 M€ 0,0	nee nee	ja ja	100 100

Beslissende zeggenschap (stichting of vereniging)

NAAM	JURIDISCHE VORM	STATUTAIRE ZETEL	CODE ACTIVITEITEN	EIGEN VERMOGEN PER 31-12-2009(M€)	EXPLOITATIE-RESULTAAT 2009(M€)	VERKLARING ART 2:403 BW	CONSOLIDATIE	DEELNAME PERCENTAGE
ITC	stichting	Enschede	1 - 2	M€ 20,6	M€ 1,6	nee	ja	100

Overige verbonden partijen (minderheidsdeelnemingen en geen beslissende zeggenschap)

NAAM	JURIDISCHE VORM	STATUTAIRE ZETEL	CODE ACTIVITEITEN	SAMENSTELLING VAN BESTUUR EN DIRECTIE
Ned. Centrum voor Laserresearch	B.V.	Enschede	2	directie: H.J.G. van Heel, J.F. Muller
Participatiemij Oost Nederland	B.V.	Amhem	4	bestuurder: M.Prins
Bedrijfs Technologisch Centrum Twente	B.V.	Enschede	4	directie: R.P. de Koning. RvC: J.H.A. ten Hag, G van Houweninge, K.J, van Ast
Controllab Products	B.V.	Enschede	2	directie: C. Kleijn
Nederlandse Duitse Internet Exchange	B.V.	Enschede	4	bestuurder: J. van de Langemaat, J.W. Bellers
Panthera Group (v/h Lionix)	B.V.	Enschede	2	RvC: G. van Houweninge, J.W.J. baron van Tili, T.B.W. Robbers, N.Ohlms, G.K.H. Twenhöven
Micronit Microfluidic	B.V.	Enschede	2	bestuurders: Van den Vlekkert Beheer B.V., Heideman Optics Beheer B.V. RvC: C.J. Asselbergs, W. Jouwsma
Mosaic Systems	B.V.	Breda	2	directie: Beheersmij M.C. Mulder B.V., Ovron Beheer B.V.
Twente Institute for Wireless and Mobile Comm	B.V.	Enschede	2	directie: ResQ Lab B.V.
Ambiënt Holding	B.V.	Enschede	2	bestuurder: F.B. Brouwer. RvC: G. van Houweninge, G. van Oortmerssen, W.G.B. te Kamp
Smarttip	B.V.	Enschede	2	directie: HDC S.A., M.J.L. Magdelijns. Bestuurder: P.J.M. Havinga RvC: H.G.C. Schade, G.J. Bruinsma, A.W.L.M. Goud
Medimate Holding	B.V.	Enschede	2	bestuurder: D.B. Bijl
Homa Software	B.V.	Enschede	2	directie: Flos Beheer B.V., Staal Beheer B.V., Maas& Partner Holding B.V.
MobiHealth	B.V.	Enschede	2	bestuurder: Zarcus Holding B.V., RvC: G. van Houweninge, W.Schatborn, R.Noltes
SenzAir	B.V.	Enschede	2	directie: Lemnius B.V., R.G.A. Bults Beheer B.V.
Smart Signs Holding	B.V.	Enschede	2	directie: P.A.M. van Paassen Beheer B.V., Lode Holding B.V.
U-Needle Holding	B.V.	Enschede	2	bestuurder: Arasy Holding B.V.
Recore Systems	B.V.	Enschede	2	directie: U-Management B.V.
Student Union Enterprises	B.V.	Enschede	2	directie: Rauwerda Company B.V., Rodebeek B.V., Synseon B.V. RvC: B.J. Sintenie
Medisse	B.V.	Amersfoort	2	bestuurder: Stichting Student Union Universiteit Twente
Security Matters Holding	B.V.	Enschede	2	directie: S.V.N. de Vos. RvC: W.M. Hazenberg, D.W. Grijpma
Twente Scholarship Programme	Stichting	Enschede	4	directie: Security Matters B.V.
Student Union Universiteit Twente	Stichting	Enschede	4	bestuurder: J.M.A. van de Lof (vz), A.H. Flierman, F.H. Schreve, A.J. Mouthaan, H. Brinkma
Trent	Stichting	Enschede	4	bestuurder: F.Gielen, B.Ziepert, L.M. de Sonnaville, J. Smits, W.M. Draijer, J.H. Hegeman
Kennispark Twente	Stichting	Enschede	4	bestuurders: C.J.M. Eijkel, J. Hilbink, W.A. Been, C.W. van Willigen
Faculty Club Universiteit Twente	Stichting	Enschede	4	directie: C.J.M. Eijkel, bestuurder/voorzichthouder: H.G.M. Bosman. RvC: H.Klomp, A.H. Beune
SolarTeam Twente	Stichting	Enschede	4	bestuurder: D. Blank, B.S. Groenman, A. van den Berg, C.A.M. Baas-Hoffschulte, A. Luijten-Lub, W. van Rossum
Twente Index	Stichting	Enschede	4	bestuurder: F. Eising, P.L.A. van Dam, L.H. Wormgoor, H.G. Stegink, M.K. Geerlinks, T.A. Plattel
Universiteitfonds	Stichting	Enschede	4	bestuurder: J.W. Boomkamp (vz), W.M. Bloo- Van Ingen, K.J. van Ast, P.G.T. de Jong, A.S.F. van Asseldonk, T.J. Schouten
ITC Fonds	Stichting	Enschede	4	directeur: A. Stobbelaar. bestuurder: F.H. Schreve (vz), G.J. Klein Wolterink, M.T.E. van Buchem, A.H. Flierman, W.Toering-Keen.
Hulpfonds ITC Studenten	Stichting	Enschede	4	bestuurder: K.J. Beek, M. Molenaar, H. ten Velde.
ITC Personeelsfonds	Stichting	Enschede	4	bestuurder: J. de Ruiter (vz), C.P.J.M. van Elzakker, F.J.M. Gollenbeek, I.C. van Duren, N. Rengers, M.H.M. Plerik
P.V. Intercontact	Vereniging	Enschede	4	bestuurder: M.T. Bouhuis-Koelen, H.Martinus, J.F.M. van der Steen, J.B. baron de Smeth, S. Tempelman
SAB	Vereniging	Enschede	4	bestuurder; J.B. de Smeth (vz), M.Erdman, B.J. Köbben, M.Koelen,R. Spaan,M.van Druten, G. Olde Hendrikman
52 North	GMBH	Munster	2	bestuurder:L.M. Uwanziga, N.H. Koroso, A. Camhol, D.E. Rieger, J. Njoki
Virtual Valley Twente	Stichting	Enschede	4	bestuurder: A. Remke, A. Wytzisk rechtspersoon op 31 maart 2009 ontbonden.

2.16 Bezoldiging van bestuurders en toezichhouders 2009

		BELASTBAAR LOON 2009	BEGROTING 2009	BELASTBAAR 2008
dr.A.H. Flierman	voorzitter CvB	€ 173.670	€ 170.000	€ 169.857
prof.dr. H. Brinksma	rector magnificus per 1 januari 2009	€ 145.765	€ 150.000	
ir. K.J. van Ast	vice-voorzitter CvB	€ 174.510	€ 165.000	€ 164.944
drs. H.J. van Essen	voorzitter RvT	€ 15.000	€ 11.500	€ 11.344
drs. W.G. van Velzen	lid RvT	€ 10.000	€ 9.075	€ 9.075
drs. E.T.A. de Boer	lid RvT	€ 10.000	€ 9.075	€ 9.075
mw.prof.dr. J.I. Stoker	lid RvT	€ 10.000	€ 9.075	€ 3.025
mw.dr. E.M.M. de Brabander	lid RvT per 1 november 2009	€ 1.667		
mw.mr. W. Sorgdrager	lid RvT tot 1 september 2009	€ 6.667	€ 9.075	€ 9.075
prof.dr.W.H.M. Zijm	rector magnificus tot 1 januari 2009			€ 147.257
E.A. van Amerongen	voorzitter RvT tot 1 mei 2008			€ 4.726

2.17 Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens

Model F: Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) 2009: (toetsloon 2009: € 188.000)

Vermelding op basis van de wet WOPT	In dienst *	Uit dienst	BELASTBAAR LOON		VOORZIEMINGEN T.B.V. BELONING BETAALBAAR OP TERMIJN		UITKERINGEN I.V.M. BEEINDIGEN VAN HET DIENSTVERBAND		TOTAAL	
			2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Voorzitter CvB	1-aug-05		€ 173.670	€ 169.857	€ 36.839	€ 34.193			€ 210.509	€ 204.050
Vice-voorzitter CvB	1-okt-05		€ 174.510	€ 164.944	€ 35.704	€ 33.129			€ 210.214	€ 198.073
Hgl-1	1-jul-98		€ 176.357	€ 145.508	€ 37.757	€ 23.535			€ 214.114	€ 169.043
Beleidsdirecteur	1-sep-00	31-12-2008		€ 98.939		€ 18.359	€ 220.000		€ 220.000	€ 117.298
Medewerker										
Onderwijsontwikkeling	1-jun-85	28-2-2009	€ 25.051	€ 35.541	€ 4.807	€ 6.281	€ 225.000		€ 254.858	€ 41.822

* DEELTIJDFACTOR: 1,00

3 OVERIGE GEGEVENS

Aan: De Raad van Toezicht en het College van Bestuur van de Universiteit Twente

3.1 Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2009 van de Universiteit Twente te Enschede bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de universiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (WJZ/2007/50507).

Tevens is het bestuur van de universiteit verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Deze verantwoordelijkheden omvatten onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht waaronder het onderwijscontroleprotocol OCW 2009. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat alsmede het voor de naleving van de betreffende wet en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de universiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de universiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Universiteit Twente per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (WJZ/2007/50507).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2009 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in het onderwijscontroleprotocol OCW 2009 opgenomen relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 referentiekader.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties.

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Enschede, 28 mei 2010

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

drs. J.F.G. Morsink RA

3.2 Bepaling omtrent de resultaatbestemming

Ingevolge artikel 2.9, lid 5 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling. Het tekort over het verslagjaar 2009 van € 4,1 miljoen wordt onttrokken aan het eigen vermogen.

3.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan met een significante invloed op het resultaat en het vermogen van de universiteit.

Per 1 januari 2010 is aan de Staat der Nederlanden het recht van eerste hypotheek verstrekt op een deel van het onroerend goed ter zekerheid van de opgenomen leningen.

BIJLAGE

1 SPECIFICATIE NAAR HOOFDKOSTENPLAATSEN

HOOFDKOSTENPLAATS	
CTW	Construerende Technische Wetenschappen
EWI	Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica
TNW	Technische Natuurwetenschappen (inclusief TG)
MB	Management en Bestuur
GW	Gedragwetenschappen
MESA+	MESA+, Institute for Nanotechnology
MIRA	MIRA - Institute for Biomedical Technology and Technical Medicine
IMPACT	Institute of Mechanics, Processes and Control Twente
IGS	Institute for Governance Studies
CTIT	Centrum voor Telematica en Informatie Technologie
IBR	Institute for Behavioral Research
ICTS	ICT-Servicecentrum
OSC	Studenten en Onderwijs Service Centrum
FB	Facilitair Bedrijf
B&A	Bibliotheek & Archief
FEZ	Financiële en Economische Zaken
PA&O	Personeel, Arbeid & Organisatie
S&C	Strategie & Communicatie
CVB	College van Bestuur
SECR	Eenheid Secretaris
SU	Student Union

HOOFDKOSTENPLAATS	2009					2008				
	OPBRENGST WERK I.O.V. DERDEN (IN K€)	PERSONELE LASTEN (IN K€)	MATERIELE LASTEN (IN K€)	WP (IN FTE)	OBP (IN FTE)	OPBRENGST WERK I.O.V. DERDEN (IN K€)	PERSONELE LASTEN (IN K€)	MATERIELE LASTEN (IN K€)	WP (IN FTE)	OBP (IN FTE)
CTW	10.585	21.237	10.529	256,6	66,1	7.257	16.848	9.874	234,9	57,0
EWI	18.734	36.816	16.769	458,9	110,6	17.359	32.039	15.337	436,5	105,2
TNW	22.227	35.795	26.943	428,6	160,4	19.212	31.904	24.203	398,0	156,8
MB	9.906	25.089	8.407	231,1	74,3	7.172	20.985	6.845	201,7	71,9
GW	4.964	18.793	5.695	200,6	59,7	4.423	14.441	4.528	181,5	49,0
Totaal faculteiten	66.416	137.730	68.343	1.575,7	471,1	55.423	116.218	60.789	1.452,6	439,9
MESA+	(96)	464	3.208	0,6	1,0	967	550	1.976	0,6	1,0
MIRA	71	354	561	0,6	3,0	191	231	564	0,0	2,6
IMPACT	18	452	525	0,6	2,8	30	303	295	0,6	2,8
IGS	-	321	65	0,0	1,6	-	277	37	0,0	2,1
CTIT	125	616	275	1,0	2,0	84	394	184	1,0	1,0
IBR	-	205	80	-	-	-	139	45	0,0	0,0
Totaal speerinstututen	117	2.411	4.715	2,8	10,5	1.272	1.894	3.100	2,2	9,6
Totaal primair proces	66.533	140.142	73.058	1.578,6	481,5	56.695	118.112	63.889	1.454,8	449,5
ICTS	528	6.986	5.159	0,0	114,0	232	6.176	4.692	0,0	105,8
OSC	-	7.855	5.668	0,0	136,3	-	6.469	5.376	0,0	124,7
FB	-	5.773	5.878	0,0	97,4	-	5.816	7.312	0,0	84,8
B&A	28	2.118	4.411	0,0	37,6	30	1.925	4.224	0,0	36,9
FEZ	-	3.036	703	0,0	50,2	-	2.837	683	0,0	47,9
PA&O	-	2.761	995	0,0	52,4	-	2.221	943	0,0	46,9
S&C	-	4.594	3.418	0,0	46,1	(150)	4.290	5.290	0,0	52,0
CVB	-	792	468	0,0	3,0	-	682	510	0,0	3,0
SECR	48	4.037	2.808	0,0	48,1	-	2.458	1.797	0,0	37,1
SU	-	360	1.958	-	-	-	269	1.617	-	0,0
Totaal diensten	604	38.313	31.466	0,0	585,2	112	33.144	32.444	0,0	539,3
Centrale Beheersseenheid	308	4.454	64.614	0,0	11,3	-	9.629	71.851	0,0	11,3
Totaal projecten UT	308	4.454	64.614	0,0	11,3	-	9.629	71.851	0,0	11,3
Interne doorberekeningen	-	(6.982)	(75.332)	-	-	-	(6.300)	(83.383)	-	-
Geconsolideerde ondernemingen	9.632	22.024	17.648	132,0	152,7	5.967	20.513	14.727	127,0	151,4
Totaal Universiteit Twente	77.077,2	197.950,3	111.453,9	1.710,6	1.230,7	62.774	175.099	99.528	1.581,8	1.151,5